

**Kako u
Hrvatskoj
nije (bilo)**

Glavni urednik
**Ivica
Miškulin:**

U nedavnim oduljim telefonskim razgovorima s izvrsno upućenim prijateljima o (kako se sada čini) neiscrpnj temi pandemije doznah sljedeće. „Od početka sam ove godine“, počeo se jadat jedan, „za svaku uslugu bilo koje javne institucije, od državnih i lokalnih upravnih ureda, škola i bolnica, morao najprije uputiti iznimno dobro utemeljen razlog posjeta, a i to nije bilo jamstvo da će me primiti. Tek ako bi nadležni doista utvrdili da se radi o opravdanom razlogu, primili bi me.“

„Ah“, dodao je dosta otužnim glasom, „zaboravih ti reći da je posvuda na snazi policijski sat, pa sve moram obaviti od pet ujutro do 11 navečer. Na ulicama se pak mogu tek pozdraviti sa znancima jer su javna okupljanja svedena na samo dvije osobe(!). Doduše, pozvan sam na svadbu, ali neće to biti neko veselje, znaš: dopušten broj uzvanika iznosi svega 15.“

„U posjet mi je namjeravalo doći nekoliko prijatelja i znanaca“, još je dodao. „Duboko me razveselila njihova namjera, ali još sam iste večeri doznao da će i to biti povezano s nizom teškoća. Predvidivo, nije bilo mnogo razumijevanja za kavu ili pivo sa starim znancima, pa je pravo na hotelski smještaj dano samo jednom. Od susjeda sam čuo da je jedan njegov znanac iz druge države namjeravao doći na pokop njegova oca. Sva je sreća da se održao prije zabrane ulaska u državu gotovo svim strancima jer teško da bi vlasti priznale pogreb kao opravdan međudržavni razlog posjeta!“

Usred noći drugi mi se prijatelj javio iz daleke zemlje. „Znaš“, kazao je, „u jednoj je našoj primorskoj provinciji došlo do nekontroliranog širenja virusa. „Kako je u mjestu gdje ti boraviš“, upitah ga. „U gradu u kojem ja trenutno živim i radim nema širenja virusa, ali vlasti su iznimno oprezne. Već su sada uvele striktan nadzor dnevnog kretanja i okupljanja, graničan s policijskim satom. Noćni je život pak u potpunosti ugašen. Kod vas, kako čujem, stalni prijepori oko uživanja u čašici pića s prijateljima ovdje su suvišni jer svi su restorani i barovi zatvoreni!“

Nesretnici, i jedan i drugi, pomislih na kraju razgovora. Bolje bi za njihov obiteljski, stručni i društveni život bilo da su u Hrvatskoj: još jučer sam s četvoricom prijatelja (premda uz gnjavažu s distancom i maskom) popio kavu (makar i hodajući), a par dana prije vratio sam se s istraživačkog puta po arhivama Osijek. Bio sam naravno sretan što Češku Republiku i Tajland nisu pogodili razorni potresi.

Foto: Hrvoje Jelavic / PIXSELL

Ljubav i mržnja

Poruke mržnje i diskriminacije uništavaju zajedništvo u društvu

Mario Kapulica

Pravo je svakoga da voli ili mrzi i da to izražava. Međutim, to pravo na izražavanje mržnje postaje problem kad se poveže s diskriminacijskom osnovom. To ne ide.

Ljubav je snažan osjećaj koji je važan za zadovoljavanje osnovnih emocionalnih potreba i koji pruža najintenzivniji osjećaj bliskosti. Ljubav je temelj svakog zajedništva, a zasni-va se na obostranom poštovanju i povjerenju. Jedan od njezinih bitnih elemenata je strpljivost. Nažalost, nje je sve manje.

Kao i u svakoj izvanrednoj situaciji, tako i u ovoj globalne pandemije i posljedica potresa koje su pogodili gotovo četvrtinu našeg stanovništva postoje oni koji su na prvoj crti i koji su najviše pogođeni. Tako je ispalo da su na prvoj crti i naši ugostitelji, redom manji poduzetnici koji često svoju djelatnost vode kao obiteljski posao pa su posljedice mjera koje im ograničavaju rad tim teže.

U ovoj, uvjetno rečeno „ratnoj situaciji“ njima je rečeno da moraju biti u rovu i ne mogu nastaviti sa svojom redovitom djelatnošću jer nije presudna za „ratnu ekonomiju“, da se moraju strpjeti dok ne prođe „granatiranje“. U međuvremenu je država, shvaćajući koliko težak zadatak im je zadala, odlučila da će im pomoći, koliko može, da to razdoblje premoste.

No stanje se odužilo. Kao i u svakom ratu (a u ovom imamo više mrtvih nego u jednoj godini rata i troškovi su negdje na razini godišnjeg troška ratne kampanje), tako i u ovoj situaciji kriza traje duže no što su mnogi očekivali. Bolna situacija povećava osjećaj bespomoćnosti, a neizvjesnost trajanja potiče frustracije koje se ponekad ispoljavaju kao mržnja.

Mržnja. Kao suprotnost ljubavi ne samo da prezire ljudsko biće nego mu i šteti. I to upravo onomu koji mrzi. Mržnja je intenzivan negativan osjećaj i općenito se smatra da predstavlja najjači oblik odbojnosti, prijevira i nenaklonosti. „Uzroci mržnje često mogu biti sebičnost,

zavist, povreda osobe, ljubomora ili neuzvrata ljubav“, piše među ostalim na Wikipediji, te se dodaje da ona može biti i rezultat osjećaja „dubokog poniženja, ozljede ili bolne situacije kojoj je čovjek bespomoćno izložen i koju vlastitim naporima nije u stanju promijeniti.“

Nema nikakve sumnje da mnogi danas imaju osjećaj bespomoćnosti jer o njima samima, kao pojedincima, malo toga ovisi. Stanje je takvo da se može prevladati samo zajedničkim odgovorom svih, a osjećaj da svi ipak (kao i u svakom ratu) ne stradavaju jednako potiče na traženje krivaca. Takvi osjećaji i takve akcije su legitimne sve dok ne prijeđu nedopuštenu crtu. A ta je nedopuštena crta govor mržnje, pozivanje na nasilje, diskriminaciju i segregaciju.

Ljudi na iste stvari gledaju iz različitih pozicija i različito ih doživljavaju, a koliko perspektiva može utjecati na sliku o nekom događaju možda je najbolje prikazao legendarni japanski redatelj Akira Kurosawa u fenomenalnom „Rašomonu“, gdje bandit, supruga, samuraj i drvosječa imaju

Politički komentar:

Godina koju, unatoč svemu, nisu pojeli skakavci

str. 2-3

Aktualno: HDZ
Povratak Banovini

str. 4

Aktualno: HDZ
Protiv politizacije
pandemije

str. 6-7

Aktualno: Obnova
Istina o poslijeratnoj
obnovi

str. 14-15

Hrvatska i svijet:
Socijalistički prsti
u pekmezu

str. 16

Mi i oni:
Opasni potezi
političkih očajnika

str. 17

međusobno kontradiktorne priče o istom događaju. Krajnje je besmisleno nekoga mrziti, ponižavati, pozivati na segregaciju (ili nešto gore), samo zato što na neke stvari gledaju drukčije od vas.

Ne mislimo da će pojedinačna diskriminacijska djela dovesti Hrvatsku u pitanje. Neće to napraviti ni jedan ni pet ni deset vlasnika kafića ili imotskih hotela.

Problem je u politikama koje u takvim djelima ne vide nikakav problem. Problem je u politikama koje u takvim djelima vide rješenje problema. Koje zatvaraju oči kad spirala mržnje, akcija i reakcija zaprijetu podizanjem vala koji bi nas mogao sažvakati i ispljunuti Hrvatsku u kojoj neće biti mjesta za mnoge, a ne samo za one koji su danas meta. I to nije problem HDZ-a. To je širi društveni problem na koji društvo mora reagirati.

A što se predmetnog kafića tiče, samo jedno pitanje: biste li vi otišli na kavu negdje gdje određena skupina ljudi nije dobrodošla?

Politički komentar:

Godina koju, unatoč svemu, nisu pojeli skakavci

Mario Kapulica

Iza nas je godina u kojoj, prvenstveno zahvaljujući snažnom i jakom HDZ-u, nijedan segment funkcioniranja države i društva nije doveden u pitanje. Najezda skakavaca uspješno je spriječena, a hrvatska država je ostala čvrsto na nogama kao siguran i pouzdan oslonac svojim građanima.

Od dolaska Milanovića na Pantovčak preko pobjede na parlamentarnim izborima...

Teško je ukratko dati pregled svih zbivanja protekle godine. No valja se prisjetiti nekih od njih. U prvim danima 2020. imali smo predsjedničke izbore i dolazak Zorana Milanovića na Pantovčak. Otvorili smo oči u vezi s Domovinskim pokretom. Riješili se iluzija oko bezazlenosti populizma koji manipulira tuđim strahovima, dramalizira politiku i radikalizira društvo. Shvatili smo da govor mržnje može dovesti do velikoga zla. Na predsjedničkim izborima shvatili smo i da radikalizacija kampanje ne samo da dovodi do gubitka glasača centra nego i do velike mobilizacije birača lijevog spektra, osobito u zapadnim županijama, Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji, te da se tu razliku ne može nadoknaditi u ostatku Hrvatske.

Krah teza o skretanju ulijevo

Imali smo borbu protiv teze da je HDZ pod Plenkovićem otišao previše ulijevo pa čak i s tezama da pripremamo veliku koaliciju s SDP-om. Bili smo pod stalnim napadima zbog koalicije s nacionalnim manjinama, što danas, koliko vidimo, više nije toliko aktualna tema unatoč oporbi koja, nesvjesna glavnih odrednica hrvatske državne politike još od Tuđmanovih vremena, konstantno uživa u „bockanju“ HDZ-a već otrcanim tezama o tobožnjoj trgovačkoj koaliciji. Pogotovu u tome uživaju oni koji misle da su zbog toga zaslužili nazivati se desnicom, a koji danas jako dobro surađuju i potpisuju zajedničke inicijative s SDP-om iako su tijekom parlamentarne kampanje govorili da je „glas za SDP glas za Tita“.

Mnogi su se od kamenčića u cipelama HDZ-a i SDP-a pretvorili u flaster u cipeli SDP-a. Na pitanje kad se to dogodilo, možemo odgovoriti. Negdje u noći nakon objave izbornih rezultata.

Na pitanje zašto se to dogodilo, neka odgovore oni koji su najavljivali da će se obračunati s „protuhrvatskim civilnim društvom“, a sada odlično surađuju s njegovim političkim izvedenicama.

Afirmacija modernog suverenizma

Uveli smo u hrvatsku politiku nov pojam modernog hrvatskog suverenizma – onog koji se bori za gospodarsko, političko i socijalno jačanje Hrvatske i koji je okrenut važnim pitanjima hrvatske budućnosti.

U tom smo se smislu odmorili od opsjednutosti Srbijom i Vučićem koja je bila prisutna godinu prije. Dobili smo pravnu bitku sa Slovenijom, a nedavno smo bez ulaženja u pravne bitke proglasili isključivi gospodarski pojas. Počeli smo gradnju Pelješkog mosta, vratili 30. svibnja kao Dan hrvatske državnosti, čiju je prvu proslavu bojkotirao predsjednik kojemu su brojni s desnice pomogli da dođe na vlast, jer im je njihov unutarnji glas rekao ne Kolindi Grabar Kitarović.

Nacionalni Stožer civilne zaštite branio nas je od pandemije, a mi smo branili Stožer, čiju su i političku i pravnu osnovu za djelovanje htjeli dovesti u pitanje. Oduprli smo se panici i pretjerivanju tijekom krize, gdje smo imali laviranja oporbe od zahtjeva za uvođenjem izvanrednog stanja do kritike postojećih mjera koje su među najblažima u Europi.

Teška bitka za održavanje gospodarstva

Pomagali smo gospodarstvu i donijeli odluku da ćemo to nastaviti raditi sve dok kriza bude trajala. Prvi paket Vladinih mjera bio je težak 30 milijarda kuna (ne treba zaboraviti da su tada oni koji se predstavljaju kao politički zastupnici privatnog sektora govorili da smo te novce nepotrebno „spržili“).

Unatoč svim nastojanjima i napadima oporbe stabilno smo završili jedan i nakon pobjede na parlamentarnim izborima stabilno počeli s drugim mandatom. Na izbore smo išli svjesni da ćemo s novim povjerenjem dobiti na izborima osnažiti političku stabilnost i konsolidirati novu parlamentarnu većinu

da bismo se mogli još bolje boriti protiv svih izazova za koje smo – i bez ovog potresa na Banovini – znali da nas čekaju.

Pobjeda koja je onemogućila ucjene i spriječila nestabilnost

Pobijedili smo u devet od jedanaest izbornih jedinica. Dobili 25 mandata više od SDP-a. Rezultati su bili takvi da su potpuno demontirali oporbenu namjeru vođenja ucjenjivačke politike, pogotovo onaj njihov dio koji je računao da će u toj ucjenjivačkoj situaciji moći upravljati HDZ-om. Svojom dosljednošću u postizbornom razdoblju potpuno smo zatvorili i svaku priču o nekim „žetončićima“ i njihov utjecaju na našu politiku. Dok su se drugi bavili trgovanjem oko svojih izbornih lista, naš je pristup bio da su naš glavni saveznik građani koji su zainteresirani za svoju budućnost i kvalitetu života i to se pokazalo ispravnim. I o tome će ovisiti i rezultati skorih lokalnih izbora – koliko će građani u našoj politici na lokalnoj razini prepoznati priliku da poprave svoj životni status, svoj standard, svoju socijalnu sigurnost.

Umjesto politike na rubu oštrice noža – politika što šireg konsenzusa

Vodimo politiku stvaranja što šireg konsenzusa koji nam je potreban da zajednički prebrodimo krizu nasuprot politici podjela i isključivosti. U odnosima prema srpskoj nacionalnoj manjini, ali i srpske nacionalne manjine prema Hrvatskoj – napravili smo goleme iskorake, koji su nedvojbeno dobri za hrvatsko društvo i važna poruka okretanja budućnosti. To je mogao napraviti samo snažan i jak HDZ koji se, za razliku od gromoglasnih lidera slabšašnih stranci, ne boji izmišljene opasnosti od „srpskog vladanja i upravljanja Hrvatskom“.

Borili smo se protiv virusa, protiv panike, protiv negativnih društveno-ekonomskih posljedica pandemije i protiv optužbi da namjeravamo politički profitirati od krize. Vodili smo brigu o stabilnosti hrvatskoga gospodarskog i financijskog sustava iako smo se zbog udara koji je pretrpio privatni sektor morali odreći svog stava da ne trošimo više nego što smo zaradili.

Svjesno smo smanjili prihodovnu, a istodobno uvećali rashodovnu stranu državnog proračuna i time pokazali da država i njezine institucije ne postoje same radi sebe nego radi građana.

Uspjeli smo osigurati da taj svjesni odabir u interesu hrvatskih građana ne utječe ni na kamate ni na kreditni rejting ni na procese ulaska u šengenski prostor.

Pad gospodarske aktivnosti bio je snažan, imali smo i nezabilježeno velik pad proračunskih prihoda, ali bez takve politike – potpuno je izvjesno – hrvatsko gospodarstvo ne bi izdržalo udar, a socijalne i financijske posljedice bile bi katastrofalne.

Staloženost u dramatičnim okolnostima

Kada nas je zadesio zagrebački potres imali smo dvije velike, katastrofalne paralelne krize za rješavanje. Nažalost, tomu se krajem godine priključila i treća. Zagreb je pogodio najjači potres u zadnjih 140 godina i prouzročio štetu od 86 milijarda kuna, a Sisak, Petrinju i Glinu najjači potres dosad zabilježen, u kojem se štete još zbrajaju. Čuli smo puno neutemeljenih kritika na račun sustava civilne zaštite i pripravnosti države, ali i jedinica lokalne uprave i samouprave. No činjenice su drukčije.

Lokalne vlasti i lokalni sustav CZ-a dobro su odradile posao. Uključivanje dodatnih snaga izvan mjesta tog izvanrednog događaja ostvarilo je svoju svrhu – poduprlo je djelovanje lokalnih snaga. Međunarodna pomoć bila je brzo i kvalitetno organizirana.

Vlada, sva njezina resorna nadležna tijela, MUP, stožeri civilne zaštite, operativne snage vatrogastva, Crvenog križa, Hrvatske gorske

Foto: Nel Pavletic i Luka Stanzl / PIXSELL

službe spašavanja, postrojbe i povjerenici te pravne osobe u sustavu civilne zaštite, jedinice lokalne i područne samouprave, brojne vladine i nevladine ustanove, organizacije i udruženja, znanstvene, stručne i druge ustanove koje se bave i od posebnog su interesa i važnosti u postupanju u zaštiti i otklanjanju posljedica katastrofa – položile su ispit.

Tko zna što bi bilo da su paničari iz oporbe vodili sustav zaštite i spašavanja

U ekstremnim situacijama, koje se u nekim mogu usporediti još samo s ratnim, ostvarena je suradnja državnih institucija i lokalnih vlasti koja je bila od presudne važnosti. Sigurno je da se percepcija ukupnog stanja na toj – uvjetno rečeno bojišnici – ne može dovoljno sveobuhvatno sagledati iz pozicije mobiliziranog pripadnika CZ-a ili oporbenog čelnika koji unatoč tomu što je njegov grad među najpogođenijima situaciju koristi za lijepljenje plakata s promidžbenim porukama.

Svaka kritika, ako je pomogla da kao društvo damo bolji odgovor na krizu, je dobrodošla. Ali isto tako, ako nam je umanjila sposobnost djelovanja, dovodila ljude u zabunu, a pogotovu ako ih je odvrćala od suradnje s institucijama i organizacijama koje su ključne u otklanjanju posljedica krize – bile one lokalnog ili nacionalnog karaktera – ne možemo reći da je dobrodošla – ma koliko zlonamjerna ili dobronamjerna bila.

Sramotno lešinarenje nad nesrećom vlastitih građana

Ljepilo na plakatima sisačke gradonačelnice financiranih prvo iz gradskog proračuna, a potom od Socijaldemokratske partije Hrvatske nije se ni osušilo, a mi smo u obnovi aktivirali i nacionalne i europske mehanizme, riješili sve hitne situacije; Vlada je odmah odobrila 120 milijuna kuna interventne pomoći, a nedavno smo mjere za očuvanje radnih mjesta u iznosu od 4.000 kuna neto plaće po radniku proširili na potresom pogođena područja i to bez kriterija pada prihoda. Tako je osigurano

160 milijuna kuna za sve poduzetnike koji su imali materijalne štete od potresa i kojima je ugroženo poslovanje. A što radi oporba osim kritiziranja, u kojem je uz najbolji moguću volju teško ne vidjeti pokušaj ostvarivanja uskih stranačkih interesa i zauzimanja bolje pozicije uoči lokalnih izbora?

Promašena inicijativa

Ljevica predlaže da Vlada „provede široke javne konzultacije sa zainteresiranom javnošću” i reformira sustav CZ-a, koji je upravo usred svog najvećeg angažmana. Mi smo u HDZ-u već rekli da nemamo nikav problem s otvaranjem rasprave o sustavu civilne zaštite. No ljevica je odabirom trenutka za ovu svoju inicijativu pokazala da ovom ne pristupa kao nestranačkoj i nadstranačkoj temi kao što to govori. Stalno potom svjedočimo potresima. Te su potrese morali osjetiti i oporbeni čelnici.

U uvjetima pune angažiranosti sustava CZ-a na zbrinjavanju ljudi i otklanjanju šteta, oporbeni zahtjev za „provođenjem širokih konzultacija sa zainteresiranom javnošću” je u najmanju ruku promašen.

Preispitivati sada jesu li, primjerice, jedinice lokalne uprave i samouprave ispunjavale i kako svoju obvezu da najmanje jednom godišnje razmatraju stanje zaštite i spašavanja, donose smjernice za organizaciju i razvoj sustava na svom području, utvrde izvore i načine financiranja, donesu procjenu ugroženosti, planove zaštite i spašavanja i opće akte kojima propisuju mjere, aktivnosti i poslove u njihovom provođenju, nije naravno deplasirano, ali zahtijeva ozbiljan pristup. Pogotovu kad se pri tome na javnu raspravu pozivaju građani koji rješavaju pitanje svog smještaja i preživljavanja. I to bez obzira koliko bi nekome bilo zanimljivo, recimo, saznati kako je tu svoju obvezu ispunila gradonačelnica Siska, koja se iskazala lijepljenjem pamfletističkih plakata po razorenoj županiji.

U ovome je trenutku svladavanja ove krize potpuno nebitno kako izgleda njezin nacrt procjene ugroženosti i planovi zaštite i spašavanja, kako su utvrđene operativne snage i pravne osobe od interesa za zaštitu i spašavanje, kako je osigurala opremanje, osposobljavanje i usavršavanje lokalnih operativnih snaga i sl.

Argumentima protiv iracionalnosti

U svojim javnim istupima čitavo smo se vrijeme, kad su mnogi gubili glavu, ponašali suzdržano, pozivali na solidarnost i odgovornost, argumentirano branili i zastupali politiku stranke, suprotstavljali se i iracionalnim pozivima na ignoriranje zdravstvenih rizika i širenju panike i nerazumno pretjerivanju, poput onog o kriminalnoj poslijeratnoj obnovi. Od 5.888 kuća koje su nakon rata obnovljene na području Sisačko-moslavačke županije dosad ih je samo 69 (ili 1,83 %) dobilo crvenu naljepnicu. I to u potresu od 6,2 stupnja po Richteru. To je još jedna od onih tema koje su dominirale javnim prostorom dobranih dvadeset dana da bi potom samo utihnule.

Pitanja na koja moramo imati odgovor

Činjenica je da HDZ provodi umjerenu politiku desnog centra i da se u takvoj politici prilikom nedavnih parlamentarnih izbora prepoznao najveći broj naših građana. Sad se postavlja pitanje kako zadržati svoje glasače unatoč svoj silini napada na takvu politiku? Što je s onima koji su nas podržavali, a sada zbog tih napada, koliko god neutemeljeni i neistiniti bili, izražavaju rezerve prema nama? Kako zadržati povjerenje birača u takvim uvjetima? Kako privući birače koji ne izlaze na izbore? I u konačnici – kako na zadovoljavajući način prebroditi izazov lokalnih izbora uoči kojih će političku i javnu scenu ponovno preplaviti još neumjerenije pretjerivanje i sad-i-odmah-pašto-bude politika.

Radi se o velikim ulozima. Zašto? Zato što su za mnoge dionike ovi izbori ključni za politički opstanak, a ključ svog opstanka vide u nanošenju što veće štete HDZ-u. Za HDZ su

ovi izbori važni radi provedbe našeg programa za koji smo uvjereni da jedini može odgovoriti na zahtjeve ovoga trenutka hrvatskog razvoja. Nakon lokalnih izbora slijedi nam trogodišnje razdoblje bez izbora, a to će – ako ga iskoristimo kako treba – biti ključno razdoblje za Hrvatsku!

Indolentnost koja ljevičarske „borce za ljudska prava” izuva iz cipela

Ne samo rezultati parlamentarnih izbora, nego i sva mjerenja „prolaznih vremena” o kojima govore istraživanja javnog mnijenja, pokazuju da je naša stranka uspješno razotkrila svu dvoličnost tkz. boraca za ljudska prava.

Za razliku od uobičajene navade da svaku primisao na njihovo postojanje snažno naglašavaju a nerjetko i internacionaliziraju, ovoga puta su zauzeli potpuno drugačiji gard. Relativiziraju i opravdavaju stigmatizaciju svih članova, pristaša i glasača HDZ-a i time se diskvalificiraju za bilo kakvo vjerodostojno djelovanje u budućnosti.

Pri tome su, nedvojbeno pokazujući dvostruke kriterije, odlučili ne samo ignorirati ih nego se i pridružiti protagonistima ove diskriminatorne politike. Proglasili su manje vrijednima, nedostojnima njihove reakcije, čitavu skupinu ljudi samo zato što podržavaju određenu ideju ili politiku, samo zato što glasuju za nekoga ili se zauzimaju za određeni društveni stav. Zašto? Zato što se očito nalaze na drugim političkim pozicijama. Ali to smo već znali, zar ne?

Aktualno: HDZ

Povratak Banovini

Konstruktivan rad umjesto političkog profiterstva

Tomo Medved

Poštovani čitatelji „Snage zajedništva“! Primivši vašu molbu da iz ljudskog i osobnog kuta napišem nešto o stradanju koje je na početku četvrtog desetljeća postojanja hrvatske države ponovno zadesilo stanovnike naše Banovine, pomislio sam kako upravo naziv vašeg glasila najbolje opisuje ono što je karakteriziralo i vrijeme Domovinskog rata i ovo današnje. Snaga zajedništva, solidarnost i spremnost na nesebično pomaganje.

Ponekad nam sudbina namjeni neočekivane uloge

Na Banovinu sam prvi puta otišao u dogovoru s prvim predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom. Glina, Petrinja, Sisak i čitav ovaj prostor dobro su mi poznati. Vraćali smo metar po metar tog prostora ispod čizme agresora. Na tom se prostoru, kao i na brojnim drugim bojišnicama, stvarala moderna hrvatska država. Iskreno, nisam očekivao da će me život opet odvesti na Banovinu, da će nevolja ljudi kao i tada, 1991. ponovno tržiti akciju spašavanja, ali ovoga puta druge vrste.

Nakon razornog potresa odmah sam s predsjednikom Vlade Andrejom Plenkovićem došao na Banovinu. Ne samo pogledati kakvo je stanje, ne samo izraziti solidarnost – nego preuzeti odgovornost. A nju je trebao netko preuzeti jer se niti jedna lokalna vlast nije u stanju nositi s takvim razmjerima šteta i tako zahtjevnim zadaćama na njihovoj sanaciji. Puno sam puta s njim razgovarao o ovome kraju i potrebi da ga se otrgne od zaborava u koji kao da je upao nakon oslobodjenja i poslijeratne obnove. Tražili smo rješenja i pripremali projekte gledajući s optimizmom u razdoblje koje je pred nama. Samo da prođe ta korona, mislili smo. Samo da stabiliziramo gospodarske tokove pa ćemo se i tomu posvetiti.

Kao i '91., sve mi je odmah bilo jasno

Prvog dana potresa zajedno s predsjednikom Vlade obišli smo Petrinju i okolna područja i odmah mi je bilo jasno da će to područje trebati snažnu pomoć države i svih njezinih institucija, ali i da će sanacija potrajati. Ne idu takve stvari preko noći. Ni sloboda nije došla tako. I tada je bilo onih koji su mislili da sve ovisi samo o nama. Kao da druga strana ne postoji. Kao da svaka želja nije limitirana potencijalom i kapacitetom za njezino ostvarivanje. A oni su takvi kakvi jesu. S obzirom na sve okolnosti i s iskustvom od dva mjeseca danonoćnog rada na terenu, priznajem i s osjećajem koji me na mahove podsjećao na dane vojnog ustroja i ratnog odrađivanja zadaća, smatram da je naša Hrvatska uspješno položila ispit. Žalim zbog svakog propusta, svakog možebitnog kašnjenja, svakog grama uludo potrošene energije, ali odbijam prigovore da nismo bili dorasli zadaći. Za takve prigovore imam samo dvije riječi: salonske priče!

Reagirali smo odmah – nismo se štedjeli ni sekunde

Prisjetio sam se potresa u Zagrebu koji je naneo veliku štetu, ali ovaj potres na Banovini je razmjerima štete i stradanja nadmašio sve potencijale lokalnih i županijskih vlasti. Zato

Foto: Nikola Cutuk / PIXSELL

je formiranje Stožera civilne zaštite za saniranje šteta i zbrinjavanje ljudi bila neminovnost i potreba. Njegovim ustrojavanjem krenula je rijeka točnih i pravovremenih informacija nužnih za donošenje odgovarajućih odluka o učinkovitoj uporabi svih snaga i sredstava i države i civilnoga društva. No ne treba zaboraviti da su i prije njegova ustrojavanja sve državne institucije odmah bile na terenu. Vrlo dobro se sjećam prvoga dana i evakuacije bolesnika iz sisačke bolnice kao i osiguranih autobusa za evakuaciju ljudi iz Sisačko-moslavačke županije i cijelog područja pogođenog potresom.

Osnivanjem Stožera 4. siječnja ove godine sve su njegove sastavnice i cijeli tim počeli naporno raditi. Dok su se neki trudili obeshriliti i omalovažiti sve one koji su trideset godina nakon 1991. ponovno bili na prvoj liniji brinući se za ljude koje na katastrofu nitko nije mogao pripremiti, mi smo gledali kako im osigurati smještaj, prehranu, zdravstvenu zaštitu i sve drugo što im je bilo potrebno za što normalnije funkcioniranje života. Pomislio sam – koliko li je sličnosti u tako udaljenim situacijama. Koliko li je nepremostiva ta razlika između onih što se daju i vjeruju u uspjeh i onih što svojom ustrajnošću u širenju nevjeric potkopavaju svaki napor na terenu.

Kao i u ratu – vidjeli smo i najbolje i najgore od ljudi

Sagledavajući razmjere štete mnogo je toga isplivalo na površinu. Nažalost, sedam ljudskih života nije moguće vratiti, ali sve drugo je nadoknadivo. Da, toliko sam puta u ovih trideset godina to ponovio. Sve možemo izgraditi – samo su ljudski životi nenadoknadivi.

Mnoga pitanja su se otvorila, a nijedno me nije iznenadilo. Otvorilo se pitanje šteta na objektima u poslijeratnoj obnovi bez analize njihova broja te bez analize rasjeda odnosno pravaca širenja potresa. Od 5.800 kuća koje su bile obuhvaćene obnovom vrlo mali broj je stradao do te mjere da su neupotrebljive. No strast koja je uložena kako bi se najveći poslijeratni napor hrvatske države u koji je krenula vlastitim snagama bez ikakve vanjske pomoći prikazao kao bezočna pljačka, ipak je bila iznenađujuća. Baš kao i sposobnost da se zanemare ama baš sve činjenice i podaci.

Osjetio sam mržnju prema institucijama hrvatske države – i to me duboko ražalostilo

Već tada sam vidio da se pozitivni učinci rada Stožera pokušavaju omalovažiti. Svim se metodama skretao fokus s pozitivnih učinaka. Gradonačelnicima i načelnicima općina, znajući da su pretrpjeli štetu i bili u šoku zajedno sa svojim djelatnicima, osiguravao sam uvjete za što normalnije funkcioniranje. Uza sva materijalna i kadrovska pojačanja dugo nisam osjetio napredak u njihovom funkcioniranju. Radilo se o periodu u kojem je njihov angažman bio neophodan, no zahtjevnost situacije kao da ih je paralizirala. Potrebnu mirnoću često je znala nadvladati panika, a u panici se počelo nerealno zahtijevati i neobjektivno prosuđivati. Posebno su mi teško pali slučajevi čistog politiziranja i očitih pokušaja da se na nesreći ljudi vodi predizborna kampanja u kojoj su prednjačili upravo oni koji nisu pokazali ni minimum funkcioniranja.

Mislio sam da sam već sve vidio, ali...

U životu sam prošao svašta i mislio sam da sam uglavnom već sve vidio. Gledao sam ponašanje ljudi u najekstremnijim i najpogibelnijim situacijama. Različiti karakteri i životnih pozadina, različita podrijetla i socijalnog i političkog backgrounda. A onda sam, došavši pomoći, predstavljajući državu koja je sve što ima apsolutno stavila na raspolaganje, doživio podmetanja kakva još nisu viđena. Opstrukcije s lokalne razine prelele su se i na nacionalnu. Sve nas je šokiralo javno pozivanje da se ne pomaže Crvenom križu, da se novac umjesto na račune koje je otvorila država uplaćuje na račune privatnih udruga kao i histerični napadi na državne institucije potpuno neiskusnih „ratnika i ratnica“ za „običnog čovjeka“ koji nisu kadri shvatiti ni razmjere ni dimenziju problema koje je trebalo rješavati.

Blokada donošenja zakona o obnovi u Saboru – nemoguće!

Vijest o napuštanju sabornice u trenucima kad se trebao donijeti zakon o obnovi potresom pogođenih područja zvučala je nestvar-

no. Uza sve svoje političko iskustvo, da me je netko pitao, rekao bih mu da takav scenarij jednostavno nije moguć. Bila je to bešćutnost bez presedana prema stradalom narodu. Takvo što još nismo vidjeli, posebice nakon što je amandmanom našega zastupnika Ivana Celjaka u odredbama zakona osigurano stopototno financiranje obnove.

To nas je u Stožeru ne samo naljutilo nego i blokiralo u radu. Potom su uslijedili plakati plaćeni s računa potresom pogođenog grada Siska koji su predstavljali najsirovije i najniže političko nasilništvo nad zdravom pameću i normalnim ljudskim ponašanjem. I nije to jedini primjer bešćutnosti onih od kojih su ljudi ovdje to najmanje očekivali. Namjernim lažima, umjesto da upravljaju svojim gradovima i općinama, ustrajno pokušavaju umanjiti sva postignuća svih sastavnica nacionalnog stožera iako dobro znaju da je upravo taj stožer obavio sve ključne zadaće za njihove građane.

Ljudi i neljudi

Razmišljam kako bi trebalo sankcionirati svako političko profiterstvo u krizama poput ove. Kako bi trebalo kažnjavati sustavne laži i difamacije. Kako bi trebalo stalno ponavljati činjenice i odgovoriti na svaku laž. Ali ne stignem. Radije se bavim zadaćama koje su mi dane. Radije trošim vrijeme i kapacitete na pomaganje ljudima i vraćanje funkcionalnosti u razbijeni infrastrukturni, društveni i gospodarski sustav. Jer što reći onima kojima je nebitno sve što radimo? Koji ne mare za izravno dodijeljenih 130 milijuna kuna iz državnog proračuna i više od 600 milijuna kuna dosad uloženi sredstava iz proračuna. Kojima je nebitno što je Vlada oslobodila građane plaćanja električne energije i televizijske preplate. Koji ne vide više od 1370 postavljenih stambenih kućica i kontejnera za ljude koji su ostali bez svojih domova, nego vide samo onu jednu koja nije postavljena!!! Koji odmahuju rukom na 12 tisuća vatrogasnih intervencija na objektima, 360 tisuća toplih obroka ljudima, 760 tona podijeljene hrane i sve napore pojedinaca i volontera. Nebitna im je i Odluka Vlade Republike Hrvatske o izgradnji autoceste do Siska.

Ali meni je bitno. Vladi je bitno. Nama je bitno da osiguramo našim ljudima svaku moguću pomoć.

Ponosan sam na članove Stožera kao što sam bio ponosan na svoje suborce devedesetih

Za hrvatsku vladu najvažnije je da se život ponovno vrati na Banovinu. Da se osposobi sva potrebna infrastruktura. Da se obnova provede kvalitetno i do kraja te da pogoduje razvoju ovog važnog prostora naše domovine. Pri tome, unatoč svim izazovima i niskim udarcima, možemo jamčiti da nas nitko neće uvući u svoju opskurnu kaljužu laži i ispraznog populističkog nadmetanja. Hoće li to prepoznati ljudi u cijeloj državi? Ne znam. Ali sam uvjeren da će to itekako znati oni koji su stradali, koji su najviše pogođeni i koji se – za razliku od skupljača političkih bodova svih boja – ufaju u Hrvatsku, njezinu vlast i njezine institucije. Kao i devedesetih – meni je to i više nego dovoljno.

U povodu smrti Miroslava Tuđmana

Uredništvo

Odlazak hrvatskog domoljuba, sveučilišnog profesora i mirnog čovjeka

Odlazak prof. dr. sc. Miroslava Tuđmana podsjetio nas je da se još nismo izvukli iz ralja ovog smrtonosnog virusa. Premda dobar tenisač i nepušač, ipak je prije nekog vremena završio na respiratoru u jednoj zagrebačkoj bolnici, gdje je i preminuo. Miroslav je Tuđman rođen 25. svibnja 1946. ili istoga dana kad su njegovi roditelji Franjo i Ankica slavili godišnjicu svog vjenčanja.

Nakon povratka obitelji u Zagreb u tom je gradu završio gimnaziju, diplomirao filozofiju i sociologiju, a onda i doktorirao u području informacijskih znanosti. Na Filozofskom je fakultetu izabran najprije u zvanje docenta, potom izvanrednog profesora, a zatim i redovitog profesora informacijskih znanosti. Bio je najprije voditelj Zavoda za informacijske studije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, potom predstojnik Katedre za dokumentaristiku, a zatim i Katedre za organizaciju znanja na Odsjeku za informacijske znanosti. Osnivač je važnog znanstvenog časopisa National Security and the Future, kojem je dugo bio glavnim urednikom. U ovoj je akademskoj disciplini Miroslav Tuđman ostvario mnogo pa ga treba nazvati jednim od naših istaknutijih znanstvenika u informacijskim znanostima. Također, bavio se i filozofijom.

Republika Hrvatska: politika i rat

U politički je život suvremene Hrvatske Miroslav Tuđman ušao u jesen 1989. Potkraj prve u nizu prijelomnih godina i zajedno s još jednim dobrim intelektualcem u politici Antunom Vujićem utemeljio je Socijaldemokratsku stranku Hrvatske. Malobrojno članstvo i razumljiva polarizacija društva i birača na pristaše prevladanog komunizma te pristaše novoga vremena političkih i drugih sloboda nije međutim dopuštala prostor nekom trećem rješenju. Hrvatski su glasači u proljeće 1990. na vlast doveli njegova oca Franju Tuđmana i njegovu Hrvatsku demokratsku zajednicu, tj. stranku koja im je tada obećala ono što su najviše tražili: nacionalnu slobodu, viziju državnosti i demokratske promjene.

Ubrzo će sve svoje sposobnosti nesebično staviti na raspolaganje domovini. Pored vojnika nastajućoj je hrvatskoj državi naime ponajviše nedostajalo svakovrsnih stručnjaka. Stoga će znanje koje je još jučer prenosio studentima Filozofskog fakulteta sada upotrijebiti da bi Hrvatska dobila moderan sigurnosno-obavještajni sustav. O informacijama, a i njihovoj obavještajnoj važnosti, ipak je najviše znao. Najprije je utemeljio Upravu za informativno-političku djelatnost Ministarstva obrane, a 1993. preuzet će mjesto ravnatelja Hrvatske izvještajne službe. Tu će se zadržati nekoliko idućih godina, sve do razrješenja 1998.

Danas je naravno lako reći da Franjo Tuđman nije trebao sina imenovati ravnateljem Hrvatske izvještajne službe. Nasuprot tomu stoje nedvojbeni uspjesi koje su naši obavještajci postigli u vrijeme Domovinskog rata. Ako je suditi prema čak i javno dostupnim informacijama, onda je hrvatski državni vrh (posebno 1994. i 1995.) jako dobro znao mnogo o naoružanju i planovima pobunjenih Srba te stavovima i stanju njihovih bosansko-hercegovačkih i srbijanskih pokrovitelja.

Ali i o zakulisnim igrama brojnih predstavnika međunarodne zajednice, od visokih diplomata pa do vojnika mirovnih snaga Ujedinjenih naroda na terenu. Valja također naglasiti da je Miroslav Tuđman posebno dobre odnose imao s pripadnicima obavještajne zajednice Sjedinjenih Američkih Država. Njihovu vrijednost ne treba naravno posebno isticati. Ustroj moderne i učinkovite obavještajne službe u dobrom je dijelu rezultat njegova nesebičnog doprinosa i njegova moderna duha.

Protiv krivokletnika!

Kad je Franjo Tuđman bio na samom kraju svog životnog puta, opet je pozvao sina na čelo Hrvatske izvještajne službe. Na tom je mjestu Miroslav Tuđman dočekao dolazak na vlast široke koalicije predvođene Strankom demokratskih promjena. Ali i dolazak Stjepana Mesića na dužnost predsjednika države. Kao i svaki politički renegat, Mesić se odlučio osveti-

ti svom prethodniku. Ubrzo je postao uporišnom točkom široke fronte koja je opsesivno i slijepo počela napadati sve što je imalo bilo kakve veze s nastankom samostalne Republike Hrvatske, Hrvatskom demokratskom zajednicom, Franjom Tuđmanom te njegovim djelom.

Nakon što je novi hrvatski predsjednik (karakteristično) jednim francuskim novinama ispričao krajnje neugodan vic o svom prethodniku, Miroslav je Tuđman očekivano odlučio da s takvima ne želi imati posla.

Usljedio je novi izlet u političke vode. Krenuo je dobro, osnivanjem platforme Udruge „Hrvatski istinski preporod“, koja je djelovala kao neka vrsta (današnjim rječnikom) trusta mozгова, usmjerenog k istraživačkom radu, utjecaju na aktualni politički smjer i javnih prezentacija svoje politike. Ubrzo je iz svega međutim izrasla politička stranka Hrvatski istinski preporod daleko većih ambicija.

Dok stranačku kritiku detuđmanizacijskih akcija Mesića i drugih valja pohvaliti, često su Hrvatski istinski preporod istovjetne primjedbe upućivane Hrvatskoj demokratskoj zajednici odvele najprije u slijepu ulicu, a potom i u nestanak. Stvarna su meta naravno trebale biti ozbiljne optužbe nekih čelnika Hrvatske demokratske zajednice zbog korupcije i nepotizma. Miroslav će Tuđman i sam doći do iste ocjene pa će se nakon odlaska Ive Sanadera pridružiti stranci koju je utemeljio njegov otac, a kasnije i snažno podržavati smjer njezine modernizacije.

Istinom i argumentima protiv zlonamjernih laži

Nemjerljivo je više u istom tom razdoblju postigao rijetko viđenim znanstvenim i publicističkim angažmanom. Na optužbe koje su se počele slijevati na račun njegova oca odlučio je uzvratiti argumentirano, tj. ozbiljnim knjigama.

Dakle, nakon višestrukog čitanja mnogih njegovih knjiga ne bi trebalo više biti ikakve dileme da Republika Hrvatska nije izvršila agresiju na susjednu BiH. Kao i to da Franjo Tuđman nije bio na čelu zlonamjerne urotnič-

ke skupine (koja navodno usred rata u Hrvatskoj nije imala drugog posla osim da sa Slobodanom Miloševićem dijeli BiH) i da je konstrukt nazvan udruženi zločinački pothvat nastao u manje-više koordiniranoj operaciji zlobnih domaćih protivnika njegova oca (od kojih su brojni bili visoki dužnosnici Hrvatske demokratske zajednice), jednako zlobnih bivših diplomata međunarodne zajednice (koji su na ovaj način odlučili skrenuti pozornost s vlastitih promašaja, prosudbi i zakulisnih dogovora) i podjednako zlobnih te lijenih službenika haškog suda (kojima je nepostojeći koncept udruženog zločinačkog vrha poslužio da bi na prostore bivše države uveli ravnotežu krivnje).

Utemeljeno je pokazivao da je nekadašnji čelni čovjek Bošnjaka Alija Izetbegović imao svoju oportunu političku računicu tijekom rata u BiH (koja se međutim sve više otkriva), da je Hrvatska zajednica Herceg-Bosna bila opravdani i legitimni oblik obrambenog organiziranja bosansko-hercegovačkih Hrvata i, konačno, da je niz domaćih političkih protivnika Franje Tuđmana svjesno širio neistine o njemu i njegovu djelovanju. Kao što je prije istaknuto, o informacijama je Miroslav Tuđman ipak najbolje znao.

Za HDZ u Saboru

Zadnjih je godina Miroslav Tuđman u javnosti u prvome redu bio prepoznat po smirenim i argumentiranim raspravama te dugim istupima u Hrvatskom saboru. Govorio je ponajviše o onome što je najbolje znao: Hrvatskoj i međunarodnim vojnim integracijama, sigurnosnoj problematici, znanosti i visokom obrazovanju te pravu na ravnopravnost hrvatskog naroda u BiH. Primjetnom je kvalitetom snažno utjecao na ukupni saborski rad Hrvatske demokratske zajednice.

Cjelokupna se Hrvatska demokratska zajednica s iznimnom žalošću i velikom tugom oprašta od našeg dragog Mire. Nedostajat će nam u svakom pogledu, prijateljskom i ljudskom, političkom, stranačkom i stručnom.

Aktualno: HDZ

Uredništvo

Dvije sjednice najviših tijela stranke. U srijedu 24. veljače 2021. održana je 110. sjednica Predsjedništva i 84. sjednica Nacionalnog vijeća HDZ-a te sjednica Kluba zastupnika. U ponedjeljak 22. veljače 2021. održana je 111. sjednica Predsjedništva i 85. sjednica Nacionalnog vijeća HDZ-a.

Protiv politizacije pandemije

Hrvatska demokratska zajednica i dalje je fokusirana na upravljanje krizom uzrokovanom pandemijom COVID-a 19. Radi se o balansiranju između mjera za zaštitu života i zdravlja naših građana i potrebe za održavanjem gospodarskih aktivnosti. Stoga se redovito održavaju sjednice zdravstvenog savjeta te rade procjene stanja i daljnjih aktivnosti.

Odgovorno i promišljeno upravljanje krizom

S obzirom na manji broj zaraženih neke su mjere umjereno relaksirane, iako se javljaju zahtjevi za radikalnijom suspenzijom pojedinih ograničenja. Takvi su zahtjevi potaknuti prije svega dobrim trendovima koje bilježimo posljednjih nekoliko tjedana iako u njihovu isticanju često prednjače politički motivirani akteri koji žele ostaviti dojam da Vlada bez osnove strogim mjerama „maltretira svoje građane“. Koji je stav HDZ-a?

Stranka je odlučna da upravljanje ovim procesima bude što je bolje moguće, da mjere budu vrlo pažljivo odabrane. To znači da se u njima vodi računa o svim posljedicama i daljnjih ograničavanja i svakog popuštanja. Treba se othrvati pokušajima da se epidemija rabi radi predizbornog pozicioniranja, posebice kad oni koji za time posežu daju izjave koje dovode u sumnju znanost i struku. Sijanje takvih sumnji može imati vrlo ozbiljne posljedice. Također je iznimno važno boriti se protiv netočnih vijesti i sračunatih podmetanja oko epidemiološke situacije. To je važno ne samo zbog štetnih efekata lažnih vijesti u javnosti nego i zbog očitog nastojanja da se mnogi parcijalni politički interesi i agende premjeste i zažive u prostoru koji od njih mora biti oslobođen.

Primjer potpunog politikantstva koji pokazuje odsustvo elementarne odgovornosti je „najava“ istarskog stožera da će, ako se nastave povoljni trendovi, „oni“ otvoriti kafiće. S jedne strane, u trenutku u kojem s time izlaze potpuno im je jasno da oni to ne mogu učiniti jer svako popuštanje mjera mora odobriti nacionalni stožer. S druge strane oni znaju da će se ta mjera u slučaju nastavka dobrih trendova svakako razmatrati pa idu politički

„zakucati“ eventualno popuštanje kao iznude- nu mjeru i svoju zaslugu. Riječ je o nevjero- jatnom primjeru sračunate uskogrudnosti i političkog profiterstva koje ne preže od toga da manipulira zdravljem i ljudskim životima.

Zbunjujuće vijesti koje treba demantirati

Jedna od svakako zbunjujućih vijesti koje su se u posljednje vrijeme pojavile u javnom prostoru je i ona o mogućoj nabavci pa čak i o „već odobrenim narudžbama“ milijuna komada ruskog i kineskog cjepiva. Te se vijesti pojavljuju u situaciji u kojoj je došlo do kašnjenja isporu- ke cjepiva koje smo naručili proteklih mjeseci (EK je uložila dvije milijarde eura u proizvod- nju i milijardu eura u istraživanje, te rezervira- la dvije milijarde i tristo tisuća doza cjepiva).

Do sada je u EU isporučeno 33 milijuna doza cjepiva, a do sada je cijepjeno 22 milijuna ljudi. Trenutno se razmatra novo ulaganje u istraživanje pouzdanih i brzih antigenskih testova.

Situacija je u tom pogledu potpuno jasna i pravno i politički. Kad određeno cjepivo dolazi na naše tržište, ono mora dobiti prethodno odobrenje Europske medicinske agencije. To znači da su preduvjet za bilo kakav aranžman i narudžbu pouzdane informacije i o kvaliteti i o načinu izrade i o svim mogućim kontrolama koje bi svatko onaj tko drži do svoga zdravlja trebao imati.

Izbjeći rizike za zdravlje građana

Ono što se koristi u zdravstvu mora imati certifikate i dozvole institucija koje postoje upravo zato da ne bi došlo do ugroze javnoga i osobnoga zdravlja. Sve što dolazi na hrvat- sko tržište mora imati valjanu stručnu verifi-

kaciju. Mađarska nije tako verificirala cjepivo, nego je išla na izvanredni uvoz poklanjajući povjerenje u sadržaj onoga što će primjenji- vati svojim građanima, što mi nismo učinili jer odluke takve vrste nose puno rizika za živote i zdravlje građana.

Hrvatska je sa svojim narudžbama praktič- ki osigurala uvjete za procjeppljivanje ukupnog stanovništva u okviru zajedničke europske politike. To je bio prostor koji nam je osigu- rao puno povoljniju situaciju negoli da smo u nabavku cjepiva išli sami, s obzirom na to da smo svjedoci kako, nažalost, bogate, utjecajne i velike države u čitavom ovom procesu imaju bolje uvjete izboriti se za svoje interese.

Zgusnuti događaji

Nedavno je održan sastanak Kina plus 17, u Petrinji je otvoreno kontejnersko naselje izgrađeno u roku od 15 dana, Vlada je usvoji- la program mjera za obnovu od potresa s prohodnijim i jednostavnijim procedurama koji će omogućiti njihovo olakšano korištenje.

Na temelju posjeta Dubrovačko-neretvan- skoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji možemo reći da projekti koje HDZ-ova vlada provodi jako dobro napreduju. Pelješki most napredu- je sjajno. Do kraja godine će most biti spojen, a sve bi trebalo biti gotovo do ljeta i sezone 2022. Bit će to generacijski uspjeh hrvat- ske politike i suradnje s Europskom unijom. U Splitsko-dalmatinskoj županiji provodi se projekt uređenja istočne obale, a osvjedočili smo se i dobroj suradnji sa sveučilištem.

Davor, Vice, Ivan, Robert – Zagreb, Split, Osijek, Rijeka

Organizacije HDZ-a u najvećim su gradovi- ma već odredile kandidate za gradonačelnike. To su Davor Filipović u Zagrebu, Vice Mihano- vić u Splitu, Ivan Radić u Osijeku i Robert Ostrogović u Rijeci. U tim sredinama vodit će se najjače političke utakmice, a naš tim je mlad, stručan i iskusan. I gotovo sve ostale kandidature za župane i gradonačelnike su također definirane i vrlo skoro ćemo organi- zirati i predstavljanje tih kandidata.

Foto: Igor Kralj/PIXSELL

Promjene u diskursu saborskih rasprava

Rad Kluba zastupnika HDZ-a u proteklom tjednu odvija se u okolnostima u kojima se u diskursu već pomalo primjećuje nastojanje da se rasprave rabe za stjecanje određene popularnosti na lokalnim izborima. U tome, naravno, prednjače oni zastupnici oporbe koji su ujedno i kandidati na lokalnim izborima. To je, naravno, legitimno političko ponašanje usmjereno prema iskorištavanju svake prilike da bi se postigla određena prednost nad političkim suradnicima, ali o njemu treba voditi računa.

Intenzivne aktivnosti na Banovini

Na potresom zahvaćenom području Banovine aktivnosti i napor za zbrinjavanje ljudi vrlo su intenzivni. Do sada je postavljeno 1448 privremenih objekata (kontejnera i mobilnih kućica) koji su spojeni na električnu mrežu, što je izniman napor jer na nekim područjima ona ni prije potresa nije bila adekvatna. Tu je i montažno naselje koje je izgrađeno u Petrinji s osamdeset i jednom smještajnom jedinicom i pet jedinica za tehničku potporu. Tako je i onima koji su prije potresa živjeli u samom središtu grada omogućeno da budu smješteni u neposrednoj blizini njihovih objekata. Do sada je izgrađeno ukupno deset takvih naselja – od Siska do Gline. Intenzivirane su i radnje na uklanjanju oštećenih objekata koji su u takvom stanju da prijete sigurnosti ljudi. Krenuli smo i s organiziranim podnošenjem zahtjeva za obnovu.

Uključenost svih

Postavljen je geoinformacijski sustav koji nam u realnom vremenu omogućuje praćenje situacije na terenu i svega što se događa u procesu uklanjanja objekata, obnove i pomoći ljudima. Znanstvena zajednica je maksimalno uključena u čitav proces, od profesora s Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta koji čitavo vrijeme rade na određivanju sigurnih, odnosno rizičnih područja za gradnju, do Središnjeg državnog ureda za digitalno društvo, koji će omogućiti

maksimalno pojednostavljenje predaje zahtjeva za obnovu. Formirane su stručne mobilne ekipe koje će primati zahtjeve i pomagati ljudima da ih ispune, a istodobno povlačiti sve potrebne podatke iz katastra, gruntovnice i svih drugih službenih baza koje imamo u RH.

Do sada je pregledano 31.052 oštećenih objekata. Trenutno imamo 3.801 stambeni objekt koji je označen kao neuporabljiv (crvena oznaka), a 6.801 privremeno neuporabljivih (žuta oznaka). Slijedi temeljita procjena stanja svakog od tih objekata, procjena štete te procjena potrebne obnove.

Nakon izvješća glavnog tajnika Krune Katičića i njegova zamjenika Vlatka Vukovića Predsjedništvo HDZ-a usvojilo je godišnje financijsko izvješće za 2020. godinu. Prethodno pozitivno mišljenje o izvješću dao je i Nadzorni odbor stranke potvrdivši da se materijalno i financijsko poslovanje vodilo u skladu sa svim važećim zakonskim propisima. Financijsko poslovanje stranke je potpuno konsolidirano, ostvarujemo višak prihoda u odnosu na rashode, nemamo kreditnih obveza niti imamo pozajmica, a sve svoje obveze uredno i redovito podmirujemo.

Rekapitulacija aktivnosti na Banovini, epidemiološka situacija, lokalni izbori...

Na sjednici predsjedništva, nacionalnog vijeća i kluba zastupnika od 22. veljače 2021. još jednom su analizirane aktivnosti na potresom pogođenim područjima, napredak u normalizaciji stanja i uvođenje mobilnih timova za predaju zahtjeva za obnovu pri čemu građani neće trebati donositi ništa što država već ima. Time je napravljen velik korak prema uspostavljanju

prakse koju trebamo unijeti u sve procese u kojima se građani susreću s državom i njezinim institucijama. Ideja je što manje administrativno i procesno opteretiti građane u procesu podnošenja zahtjeva za obnovu, a sutra i u mnogim drugim postupcima.

Pravne i kadrovske dileme predsjednika države

Komentirana je i aktualna situacija s izborom predsjednika Vrhovnog suda. Naglašeno je da smo prije nekoliko godina promijenili zakon koji regulira ovo pitanje (Zakon o sudovima) i kojim je ustavna ovlast predsjednika republike u tom procesu ničim nije dovedena u pitanje. To je napravljeno, između ostalog, i u skladu s preporukama stručne skupine Vijeća Europe za borbu protiv korupcije (GRECO). Promjene su išle za tim da se procedura učini transparentnijom, da se u nju uključi Državno sudbeno vijeće i da se smanji politička arbitrarost u tome postupku. Sukladno tomu DSV je raspisao natječaj te o pristiglim kandidaturama izvjestio predsjednika. Nakon toga predsjednik države treba, sukladno zakonu, zatražiti mišljenje opće sjednice Vrhovnog suda i svoj prijedlog uputiti Hrvatskom saboru. No sada imamo situaciju u kojoj je predsjednik republike rekao da nije zadovoljan kandidatima i da će on birati nekoga drugoga, neovisno o zakonu donesenom prije nekoliko godina koji je na snazi.

Nismo zainteresirani za politizaciju izbora čelnika sudbene vlasti

U narednim danima ovo će pitanje sasvim sigurno biti u središtu javne pozornosti, a jedno od pitanja će svakako biti i koliko predsjednik takvim svojim stavom izlazi iz okvira poštivanja - ne samo ustava na kojeg je prisegnuo nego i zakona koji nas obvezuju. U ovome slučaju, koji se svodi na Milanovićevu namjeru da testira svoje ustavne ovlasti, Hrvatska demokratska zajednica ne može kao parlamentarna većina podržati nikoga tko nije prošao zakonom propisanu proceduru ne ulazeći pritom u to tko je predsjedniku najpoželjniji kandidat.

Nastavak uobičajenih aktivnosti

U sklopu uobičajenih aktivnosti nastavljaju se posjeti različitim županijama u sklopu redovitih planova vlade (Zadar, Šibenik...), saborske aktivnosti u kojima je i nekoliko oporbenih inicijativa te aktivnosti u vezi s praćenjem epidemiološke situacije. Trendovi u ovom posljednjem su i dalje dobri i ako se tako nastavi, uskoro će se raspravljati i o mogućnostima daljnje relaksacije trenutnih mjera.

Lokalni izbori

Poznato je da je 16. travnja zadnji rok za raspisivanje lokalnih izbora. Analizirana je početna pozicija s koje kao stranka krećemo u te izbore kao i do sada obavljen posao na određivanju naših kandidata za župane i gradonačelnike gradova koji su sjedišta županija. Istaknuto je i da HDZ prvi put ima tri kandidatkinje za županicu (Požeško-slavonska, Karlovačka i Istarska županija). Glavni tajnik Krunoslav Katičić upoznao je dužnosnike stranke s redoslijedom izbornih radnji i rokovima, s pripremom strategije, s formiranjem stožera te s pripremanjem za otvaranje posebnih računa sukladno zakonu i pravilima izborne promidžbe. Kad odluka o raspisivanju izbora stupi na snagu, počinje teći rok od 14 dana za prikupljanje potpisa za kandidate, a danom stupanja na snagu te odluke automatski se raspuštaju i sva predstavnička tijela.

Aktualno: Utemeljitelji

Udar na identitetske temelje naše politike

Ivan Pnjak

Tijekom 2021. godine pokušat će se i dalje učvršćivati i produbljivati teze koje su usmjerene na potkopavanje našeg identiteta.

Uza zahvalu svim utemeljiteljima na svemu što su činili da godina puna kriza bude i godina ključnih uspjeha naše stranke kojima smo spriječili scenarije političke nestabilnosti održana je 21. sjednica predsjedništva Zajednice utemeljitelja u proširenom sastavu.

Pod pritiskom globalnih i lokalnih katastrofa

Od vremena rata ovo je situacija u kojoj se HDZ suočio s najviše kriza u jednom mandatu. U tim su uvjetima sve institucije hrvatske države, ali i sam HDZ, bili pod posebnim pritiskom.

No važno je da niti u jednome trenutku nismo podlegli panici i da smo čitavo vrijeme držali kontrolu nad situacijom i pronalazili prave odgovore. U tome nam je od neizmjerne važnosti bila stabilnost gospodarskog i financijskog sustava koju smo ostvarili u godinama prije krize, ali i stabilnost političkoga sustava kao posljedica konsolidirane i čvrste većine u Hrvatskom saboru.

Važnost proteklih rezultata

Važno je podsjetiti da smo prošlu godinu započeli s vraćenim investicijskim kreditnim rejtingom, uspješno provedenim poreznim rasterećenjima, dobrim ekonomskim pokazateljima... Nastavili smo se boriti za naše članstvo u šengenskom prostoru, provoditi strategiju uvođenja eura kao službene valute, odlično kontrolirali ilegalne migracije.

Očekivali smo da će 2020. biti godina daljnjeg gospodarskog razvoja (u 2019. gospodarstvo je u Hrvatskoj raslo po većoj stopi od prosjeka EU-a, a Hrvatska je na kraju našeg prvog mandata, unatoč Agrokoru i koronavirusu, imala 110.000 zaposlenih više nego na početku mandata).

Zabrinjavajuće neshvaćanje

Postignuti uspjeh u međunarodnom pozicioniranju Hrvatske pokazao se vrlo važnim u svim krizama koje su nas dočekale tijekom protekle godine. No valja podsjetiti i na svu uskogrudnost i besadržajnost oporbenih politika. U vremenu kad smo bili domaćin izbornom saboru EPP-a oporbeni su se čelnici rukama i nogama borili protiv održavanja jedne sjednice čelnika europskih stranaka u prostoru Hrvatskoga sabora, a najvažnije im je pitanje bilo hoće li na kongresu među gostima iz susjednih zemalja biti Aleksandar Vučić ili ne. Generalno gledajući, tijekom čitava hrvatskog predsjedanja pokazivali su zabrinjavajuću nesposobnost shvaćanja važnosti našeg međunarodnog položaja za ostvarivanje ciljeva nacionalne politike. To su, nažalost, nadomjestili ispraznim i površnim politiziranjem.

Rezultati koji demantiraju skeptike

Ostvarili smo svoje ciljeve u europskom proračunu za sedmogodišnje razdoblje, Hrvatska se izborila za odličnu poziciju u financiranju svojih potreba na svim područjima. Sredstva koja imamo u sljedećih sedam godina (a koja su dvostruko viša nego do sada) su takva da rješavaju naše prioritete.

Bespovratna sredstva Fonda solidarnosti EU-a u iznosu od 683 milijuna eura poslužiti će nam kao pomoć za otklanjanje posljedica potresa. A to svakako nije jedina korist od našega članstva. Pripadnost Europskoj uniji, zacrtana kao strateški cilj hrvatske države još 1990. godine, omogućuje brže postizanje standarda najrazvijenijih zemalja našeg kontinenta u svim područjima, potiče jačanje stabilnosti našeg sustava, pravnu, financijsku i socijalnu sigurnost, konkurentnost i gospodarski razvoj. Nedavno istraživanje koje je potvrdilo da 79 posto hrvatskih građana smatra da imamo koristi od našeg članstva u EU. Tako velik postotak pozitivnih stavova pokazuje rastuće povjerenje naših građana u EU.

To je vrlo problematičan podatak za sve one koji nas sa radikalnih pozicija „upozoravaju“ da Hrvatska od tog članstva ima više štete nego koristi. Ujedno je to i vrlo ohrabrujući podatak za našu stranku, jer valja priznati da je to ove razine potpore našem članstvu dovela samo i isključivo politika HDZ-a.

Promjena trenutnih prioriteta

Nove okolnosti dovele su do nužnih promjena trenutnih prioriteta. Naravno da u uvjetima triju paralelnih katastrofa (pandemija, potres, potres) nismo mogli osigurati nastavak zdravog rasta uz istovremeno razduživanje, što je bila naša politika tijekom čitavog dotadašnjeg mandata. Nove okolnosti utjecale su na povećano zaduživanje i središnje i opće države, građana i gospodarstva.

To je jednostavno trebalo prihvatiti kao nužnost u prevladavanju ove krize. Ali zadržali smo investicijski kreditni rejting, nastavljamo refinanciranje ranijih nepovoljnijih zaduženja, nismo povećali niti jedan porez (naprotiv, od 1. siječnja 2021. smanjili smo stope poreza na dohodak), nismo – iako je oporba to predlagala – uvodili nove takse i namete.

Ne odustajemo od politike rasterećenja

Nasuprot tomu nastavljamo i nećemo prestati s politikom poreznih rasterećenja. Moramo osvijestiti koliki smo posao napravili i u kojoj smo mjeri sačuvali hrvatsko društvo od katastrofalnih gospodarskih i socijalnih posljedica ove situacije.

Jedan od naših političkih ciljeva u ovoj godini je i jačati svijest o važnosti povjerenja u državne institucije i o važnosti same države, koja predstavlja okvir koji nas drži i na okupu i na nogama. A unutar tog okvira moramo i raditi reforme i razvijati sustav.

Možda o tome najbolje govori podatak da je u godini u kojoj je trošak zdravstvene krize iznosi oko 29,5 milijarda kuna, odnosno oko 8 % BDP-a, za potporu poduzetnicima (uz svo uvažavanje činjenice da se radi o proračunskim sredstvima kojima i oni značajno pridonose) isplaćeno oko devet milijarda kuna.

Osvijestiti važnosti članstva

Što reći o ovoj temi? Nove zemlje članice, a to je u prvome redu Hrvatska, moraju se i dalje koristiti europskom pomoći kako bi postale razvijenije i smanjile postojeći socijalni rascjep. RH je od ulaska u EU 1. srpnja 2013. do danas povukla 30 milijarda kuna više nego što je uplatila u zajednički proračun. To je činjenica. Hrvatska je lani bila među pet zemalja članica s najvećom razlikom između uplaćenih i povučениh sredstava u svoju korist. A idućih sedam godina, u novoj financijskoj perspektivi, taj odnos raste u korist Hrvatske.

Što je problem? Problem je s jedne strane u politikantskom nepriznavanju ovih očitih činjenica i svjesnom laganju kako bi se „dokazalo“ nedokazivo: da Hrvatska nema koristi od svog članstva. Ni financijske ni političke.

To svjesno zavaravanje javnosti, u kombinaciji sa stalnim nastojanjem da se Hrvatsku kao članicu EU-a prikaže kao državu bez suvereniteta i vlastite politike – odnosno kao europsku provinciju vođenu briselskim poslušnicima – ima samo jedan cilj: držati oko sebe radikalni dio hrvatske političke scene koji nikada neće doći u priliku vladati Hrvatskom, ali može uski krug protagonista takve jalove retorike vječno držati kao svoje predstavnike u ugodnim oporbenim foteljama Hrvatskoga sabora. Hrvatska, naravno, zbog ovih nasrtaja sasvim sigurno neće izaći iz Europske unije niti je to stvarni cilj zagovornika ovakvih teza. No tu će vatru pojedinci stalno pokušavati potpaljivati kako bi se na njoj, u uskom krugu svojih istomišljenika, mogli grijati.

Ususret razbijanju svih nedoumica

Drugi je problem što će se tek nakon ovih sedam godina koje su pred nama uistinu vidje-

ti sve što je članstvo Hrvatske u EU-u od 1. srpnja 2013. donijelo u razvojnom pogledu. Pri tome ne mislimo samo na ulaganja na temelju sedmogodišnjeg financijskog proračuna EU-a (a to su sredstva u vrijednosti 200 Peljeških mostova) nego i sve ostale koristi članstva, zbog kojih vjerujemo da ćemo za deset godina doći sa 65 na 75 posto razvoja Europske unije. Da bi ostvarila taj cilj, Hrvatska u prosjeku treba rasti oko jedan postotni bod dinamičnije od EU-a, na tragu čega smo i bili prije pandemije. To je udio koji približno ima Slovačka, a ta zemlja se navodi kao primjer uspješnog privlačenja inozemnih investicija, visokog izvoza roba i snažne proizvodnje. Tek tada će čak i današnji sljedbenici ovih zavaravajućih politika ostati bez ikakva uporišta u svom vjerovanju onima koje danas slijede.

Transformacija gospodarstva

Četvrto desetljeće hrvatske državnosti biti će posvećeno razvoju i transformaciji hrvatskog gospodarstva. To je jedna od glavnih zadaća hrvatske vlade. Ciljevi te politike opisani su u Nacionalnoj strategiji razvoja Hrvatske, koja je nedavno predstavljena u Saboru. Radi se o dokumentu koji je temelj za formiranje svih razvojnih, društvenih i sigurnosnih politika u Hrvatskoj. Mogu li se njihovoj provedbi ispriječiti zahtjevi za ukidanjem nekih državnih agencija i drukčijom ulogom stručno-poslovnih organizacija poput HGK? Ne, pogotovo što i u HDZ-u postoji nezadovoljstvo njihovim radom.

Dilema „ili HDZ ili boljitak privatnog sektora“ je lažna. Uostalom, u petoj godini provedbe Vladine politike postignuti su brojni i opipljivi rezultati upravo na tom području jer postoji svijest o presudnoj važnosti privatnog sektora za naš ukupni gospodarski razvoj. Važno je podsjetiti da unatoč ogromnoj krizi zbog pandemije i potresa ni u jednom trenutku nije došlo do zastoja u provedbi takve pro-poduzetničke politike, a kamoli do mijenjanja njezina smjera. No da bismo zadržali taj smjer, uz istovremeno pojačavanje dinamike, potrebno je pažljivo upravljati tim procesima.

Nitko nije protiv potrebnih reformi niti pred njima zatvara oči. No reforme su poput svete vodice: svi ju hvale, ali nitko ne voli da mu ona se štrca u oči. A zatvorenih očiju, samo zbog politike „sad i odmah pa što bude“ (toliko slične onoj poznatoj „sad ili nikada“), ne može se voditi niti jedan ozbiljan proces.

Upućivanje na slabosti – put prema mijenjanju nabolje

Iako su brojni uspjesi iza nas, nad glavama nam stalno stoji vječno pitanje: komuniciramo li dovoljno dobro i angažirano o politici koju zastupamo i provodimo? I to se pitanje

podjednako odnosi i na politiku u stranačkom smislu i na aktivnosti pojedinih ministarstava, odnosno ono što preko njih radimo u interesu građana. Jer prečesto ispada da je održavanje na nogama gospodarstva jednostavan posao, da se financijska i socijalna stabilnost podrazumijevaju. Kao da do prije pola godine nije prijetila opasnost od urušavanja tečaja kune (što smo spriječili valutnim swapom kojim je Europska središnja banka prvi put u povijesti Hrvatske uspostavila liniju za valutni ugovor o razmjeni kojom se našim financijskim institucijama osigurala dodatna likvidnost u eurima), kao da gospodarstvu nije prijetila nelikvidnost i da bankarski sektor nije strahovao od navale na depozite. Sjetimo se da je oporba najavljivala i predviđala 400 tisuća otkaza u Hrvatskoj, a mi smo u protekloj godini razinu nezaposlenosti zadržali praktički na istoj razini.

Otežani uvjeti za HDZ

Drugi je problem što nam ova pandemija uistinu otežava onaj dio političkog angažmana koji je najveća prednost HDZ-a, a to je neposredan kontakt s našim članovima i biračima. To zasigurno nije problem drugim strankama, barem ne u toj mjeri. Zašto? Zato što oni svoju političku snagu i utjecaj ne crpe iz snage članstva i organizacije. Naprotiv, mnogi poput MOST-a svjesno suzbijaju mogućnost širenja vlastitog članstva da bi im ostalo više vremena za bavljenje politikanstvom na individualnoj razini, obzirom da unutar vlastite stranke nemaju ozbiljnog sustava verifikacije svojih stajališta i politika. Deficit na toj strani (oslobodeni organizacijskih aktivnosti i stranačkoga rada) nadomještaju suficitom neopterećenog djelovanja u javnom prostoru.

Zamka „nepodnošljive lakoće postojanja“

Je li zbog toga pozicija vlasti osuđena na defenzivu? Može li se u provedbi politike, kad sva odgovornost leži na vašim leđima i kad ste osuđeni na nužan oprez u povlačenju poteza i donošenju bilo kakve odluke, uspješno parirati svima onima koji politikom „što na umu, to na drumu“, plijene javnu pozornost lakoćom „rješenja“ koja tako spremno vade iz džepa te jednostavnim odgovorima na kompliciranu stvarnost golicaju maštu zamislama „kako bi to izgledalo“ kad bi takvi mađioničari bili na vlasti? Odgovor je da, može se. Može se ne samo parirati nego i dobiti snažnu potporu za provedbu svoje politike. Ali to od svakoga od nas zahtijeva više angažmana i spremnosti da se za tu politiku borimo.

Pod stalnom vatrom optuživanja

Zato nije dovoljno samo voditi svoju politiku i biti uronjen u nju i njezinu provedbu. Potrebno je, koliko god nas to odvlačilo od naših dnevnih i operativnih zadaća, na pravi način se suprotstaviti nekim tezama koje opstaju i polako počinju vladati javnim prostorom. A to penetriranje neozbiljne politike u javni prostor je moguće jer ju nitko sustavno ne demantira. Sustav je ključna riječ. Jer je linija napada preširoka da bi se agresivna difamacija i baražna vatra neistina i laži mogla zaustaviti pojedinačnim i izoliranim odgovorima. Stalnim i upornim nametanjem mnoge su takve agresivne politike već danas ovladale ne samo dobrim dijelom javnog prostora nego i srcima i umovima brojnih ljudi. Postale su

prijemčljive poglavito ljudima koji teško žive, a krize s kojima se suočavamo sigurno im nisu donijele boljitak. Te ljude ne smijemo prepustiti na milost i nemilost takvim utjecajima, niti ih ostaviti na brisanom prostoru kao laki plijen za populiste svih vrsta. Politika koja o tome ne vodi računa nema izgleda za uspjeh.

Teze kojima se treba suprotstaviti

Nekoliko je teza koje su uhvatile korijen u javnome prostoru. Uz njihovo postojanje i širenje teško je dugoročno zadržati potrebno povjerenje građana. Teza o rastrošnoj državi. Zaboravlja se da je država u samom početku krize provodila samo postupke javne nabave koji su neophodni za obavljanje osnovnih poslova i funkcija države te da je svojim uštedama preraspodijelila više od dvije milijarde kuna za spas radnih mjesta.

Unatoč svim povećanim izdacima za medicinsku opremu i potpore privatnom sektoru Vlada nikomu nije smanjila ni plaću ni mirovinu (koje su rasle u našem mandatu više nego u prethodna dva zajedno) niti je dovela u pitanje stabilnost državnih financija.

Teze o „uhljebima“, u koju bi valjda trebalo utrpiti sve koji se bave bilo kojim javnim poslom. Teze o tome da su sve institucije hrvat-

ske države kriminalne i da je stranačka pripadnost ključna za život u Hrvatskoj. Prvom tezom se ne pridružuje borbi protiv kriminala, nego se kriminal relativizira, a borbu protiv kriminala pretvara u monetu za međustranačke političke obračune. Drugom tezom se pod neopravdanu sumnju stavljaju svi članovi stranaka u bilo kojem aspektu svog angažmana. Moderna parlamentarna demokracija počiva na demokratskim strankama i angažmanu ljudi koje oni okupljaju. Bez tih ljudi sa „stranačkim iskaznicama“ ona ne bi postojala, a politika bi se svela na javne istupe i iznošenje dobrih želja bez ikakve mogućnosti njihove realizacije.

Entuzijizam u zastupanju politike ne može se ni sa čime nadoknaditi

Govoreći o stanju organizacije i političkom okruženju na lokalnoj razini, većina sudionika u raspravi istaknula je glavne linije napada i osporavanja politike HDZ-a. Radi se o kombinaciji kritika konkretne politike i njezinih nositelja u kombinaciji sa setom „identitetskih pitanja“ kojima se iz raznih pravaca napada sama srž naše stranke. Uz uobičajene i već spomenute teze u novije se vrijeme nastoji stvoriti osnova za još jednu: tezu da je Hrvatska demokratska zajednica antipoduzetnička stranka koja ne uviđa ni potrebe ni važnost privatnoga sektora te je potpuno okrenuta jedino zaštiti javnih službi (koje su prethodno proglašene mjestom isključivo stranačkih uhljebljenja).

Ta je teza, osim što je neistinita, ujedno i vrlo opasna za budućnost naše stranke. I zato se na nju mora snažno odgovoriti, a najbolji je odgovor njezino demantiranje u praksi. Prostor je otvoren, rukavice su bačene...

Najava uspostave hrvatske suverenosti!

Predsjednik HDZ-a i Vlade Republike Hrvatske čestitao je 32. obljetnicu povijesnog skupa u ondašnjem Društva književnika Hrvatske.

28. veljače 1989. predstavljen je državotvorni program HDZ-a, središnjeg nacionalno-demokratskog pokreta koji će predvođen dr. Franjom Tuđmanom povesti Hrvate u obranu od agresije i oslobođenje domovine. Na temelju tog programa hrvatski narod će ostvariti suverenost i dodatno je osnažiti članstvom u NATO-u i EU. „Od prvog dana ustrajni smo u stvaranju osnove za svehrvatsko zajedništvo, pa i danas nastojimo smanjiti podjele i isključivosti u društvu. Prisjećajući se početaka suvremene Hrvatske, s ponosom ističemo da je upravo HDZ predvodio rađanje demokracije u Lijepoj Našoj“.

Čestitku predsjednika HDZ-a Andreja Plenkovića donosimo u cijelosti:

Nezaustavljiva snaga budućeg izbornog pobjednika

Drage članice i članovi Hrvatske demokratske zajednice, drage prijateljice i prijatelji!

Na današnji su dan prije trideset i dvije godine pred prepunom dvoranom nekadašnjeg Društva književnika Hrvatske u Zagrebu javno predstavljene Hrvatska demokratska zajednica i njezin program. Taj je događaj nedvojbeno pokazao da se na tadašnjoj političkoj pozornici rađa središnji hrvatski nacionalno-demokratski pokret kojem će na čelo ubrzo doći dr. Franjo Tuđman.

Doista, u lipnju te povijesne 1989. utemeljitelji će osnovati HDZ i izabrati dr. Tuđmana za njegovog predsjednika, a gotovo godinu dana kasnije, u veljači 1990. godine, više od dvije tisuće izaslanika u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog svjedočit će nezaustavljivoj snazi budućeg izbornog pobjednika.

Vizija samostalne države, utemeljene u izvornom suverenitetu hrvatskog naroda

Dana 28. veljače 1989. naši su utemeljitelji predstavili središnje programske točke nastajućeg HDZ-a. Tada je predstavljena vizija samostalne hrvatske države, utemeljene u izvornom i nedjeljivom suverenitetu hrvatskog naroda te demokratskim nastojanjima. Ta se vizija ostvarila sredinom 1991. u okolnostima nametnutog rata i agresije - nasuprot miroljubivim očekivanjima hrvatskog naroda.

Na temelju programa koji je predstavljen prije 32 godine ostvarili smo suverenost Hrvatske i dodatno je osnažili članstvom u EU-u i NATO-u.

Stvaranje osnove za svehrvatsko zajedništvo

Od prvog dana ustrajni smo u stvaranju osnove za svehrvatsko zajedništvo pa i danas nastojimo smanjiti podjele i isključivosti unutar hrvatskog društva. Danas, prisjećajući se početaka stvaranja suvremene Hrvatske, s ponosom ističemo da je upravo HDZ na čelu s prvim predsjednikom dr. Tuđmanom predvodio rađanje demokracije u našoj domovini.

Još jednom čestitam svim sudionicima prvog javnog predstavljanja HDZ-a, kao i svim članicama i članovima HDZ-a, jedan od najvažnijih trenutaka u povijesti naše stranke!

Nastavljamo zajedno i odvažno!

Na početku 4. desetljeća hrvatske samostalnosti, HDZ je i dalje ključna i najodgovornija politička stranka koja nastavlja graditi bolju Hrvatsku, a u svom radu inspirirani smo izvornim programskim odrednicama i vrijednostima naših utemeljitelja.

mr. sc. Andrej Plenković,
predsjednik Hrvatske demokratske zajednice

Intervju:

Vice Mihanović

Split je više od grada,
Split je način života.

Foto: Tom Dubravec / CROPIX

Vice Mihanović, predsjednik splitskog HDZ-a i kandidat za gradonačelnika Splita predstavlja pravo osvježenje na političkoj sceni Hrvatske. Autentični hadezeovac prošao je sve stepenice na svom političkom putu. Uživa u neposrednom kontaktu s ljudima.

O lokalnim izborima razgovaramo s čovjekom od kojeg se očekuje da na njima pobijedi i postane prvim čovjekom najvećeg hrvatskog grada na istočnoj obali jadranskog mora – gradonačelnikom dalmatinske metropole!

Intervjuirao: Ivan Pnjak

Nakon višegodišnjeg rada na lokalnoj razini kandidat ste HDZ-a za gradonačelnika Splita. Koji su vaši osobni motivi prihvaćanja kandidature za gradonačelnika?

Odrastao sam na Mejašima i započeo svoj politički put u Gradskom kotaru. U lokalnu politiku sam se uključio svjestan problema koje tište naše sugrađane. Vjerujem da se stvari mogu mijenjati jedino ako svi sudjelujemo u procesima donošenja odluka i pokažemo spremnost za preuzimanje odgovornosti. Za koga? Pa za sebe i ljude s kojima živimo. To je razlog zbog kojeg sam postao politički aktivan.

Znači da je i ova kandidatura na tragu tog preuzimanja odgovornosti, ovoga puta za grad Split?

Nakon prvog mandata na mjestu predsjednika Gradskog kotara Mejaši, gdje smo realizirali niz projekata, dodatan poticaj za politički angažman bila je pobjeda na sljedećim kotarskim izborima. Oni koji žive u Splitu znaju da je na njima lista HDZ-a osvojila 87 posto glasova i svih sedam vijećničkih mandata. Učinili smo to u konkurenciji svih političkih profila – od ljevice do desnice. Mislim da je i ovaj angažman na gradskoj razini, pa i ulazak u političku arenu borbe za gradonačelničku funkciju, logičan slijed mog autohtonog političkog puta.

Predstojeći lokalni izbori uvijek su, a osobito u Splitu, neizvjesni. Što novo nudite glasačima?

Splićanke i Splićani shvaćaju da su šanse za naš grad i njegov razvoj otvorene kao nikada do sada i da će u tome predstojeće četiri godine biti ključne. Zbog toga će na ovim izborima tražiti konkretan i ostvariv program s jasno zadanim rokovima izvršenja. Oni očeku-

U borbu za Split ulazimo s konkretnim i ostvarivim planom. Sve što ćemo provoditi imat će jasno zadan rok izvršenja, a dovest će do poboljšanja standarda naših sugrađana.

ju program koji će biti ne samo prekretnica za razvoj grada nego će i vrlo brzo poboljšati osobni standard naših sugrađana.

A vi ste uvjereni da će zbog toga glasovati za Vas i kandidate HDZ-a?

Tako je. Unatoč svim manama naša je stranka jedini ozbiljan politički faktor koji to može ostvariti. Naš tim čine dokazani stručnjaci i operativci za pojedina područja vitalna za funkcioniranje suvremena grada. Vrlo brzo ponudit ćemo pobjednički program i ljude koji su ga u stanju uspješno realizirati.

Kažete da će težište djelovanja HDZ-a u Splitu će biti na kotarima, mjesnim odborima, ljudima na terenu i lokalnoj politici. Politika se u takvoj percepciji mjeri učinkovitošću djelovanja na terenu, među ljudima, rješavanjem lokalnih problema. Tu se po svemu sudeći dobro snalazite?

Tako kažu...

Idemo onda malo o referencama. Koji su Vaši dosadašnji projekti u Splitu? Što ste dosad realizirali na Mejašima?

Nerado javno govorim o svojim osobnim postignućima, no kako je ovo razgovor u kojemu ne možemo zaobići temu mog dosadašnjeg rada, želim naglasiti da su projekti koje sam vodio realizirani timski, u okviru pojedinih projekata HDZ-ovih nacionalnih politika za određena područja. Prije šest godina, kad sam postao predsjednik Gradskog kotara, Mejaši su se u svakom pogledu nalazili na margini grada. To će Vam potvrditi njegovi stanovnici koji su jasno demonstrirali svoje nezadovoljstvo svojim položajem, komunalnom i društvenom infrastrukturom.

To danas više nije tako?

Gradski kotar smo oplemenili novom infrastrukturom, realiziravši izgradnju niza prometnica, a posebno bih istaknuo izgradnju Ulice 141. brigade i ulice Put Vrborana, priključenje više od 300 kućanstava na sustav kanalizacijske odvodnje, izgradnju i rekonstrukciju javne rasvjete te priključenje na vodovodnu mrežu. Naposljetku, kad je o gradskoj infrastrukturi riječ, najznačajniji projekt na Mejašima, a tiče se svih građana Splita, nedvojbeno je sanacija gradskog odlagališta otpada Karepovac, u kojem smo mi kao kotar aktivno sudjelovali te davali podršku svim građanskim inicijativama, a sve kako bismo riješili taj tada gorući gradski problem.

Pa ipak, Mejaši su Mejaši a Split je Split. Obnova i razvoj ukupne gradske infrastrukture je ipak puno izazovnija ibidem?

Vrijeme je da i Split upozna uspješnost koju HDZ zadnjih godina pokazuje na nacionalnoj razini. Rezultati koje smo postigli u proteklom mandatu daju nam pravo vjerovati u pobjedu!

Dobro ste to rekli. Split je kompleksna urbana cjelina, a rad na njegovu razvoju je možda najizazovnije zadatke koji se nalazi pred njegovim stanovnicima na pragu novog sedmogodišnjeg proračunskog razdoblja Europske unije i novog mandata naše lokalne uprave i samouprave. Imamo povijesnu priliku za ostvarivanje mnogih projekata koji su sanjale generacije naših sugrađana.

Uvjereni ste da možete napraviti i ono na čemu su mnogi do sada, uvjetno rečeno, „padali“?

Naravno. Sve nam je otvoreno, ništa nam ne stoji na putu. Naprotiv. Moramo iskoristiti sinergiju i nikad bolju suradnju svih razina državne vlasti kako bismo ostvarili rezultate koji će za četiri godine svima biti vidljivi na prvi pogled, a Splitskankama i Splitsanima i puno prije jer ćemo realizacijom svojih projekata izravno, u socijalnom pogledu, podignuti razinu životnog standarda građana i oplemeniti život u svim našim kvartovima.

Prilično ste samouvjereni...

Da nije tako, ne bih se upuštao u ovu bitku. Znamo što hoćemo, imamo iskustva. U Mejašima nismo gradili spomenike samima sebi, nego smo radili ono što su građani od nas očekivali. Šest sportskih i dječjih igrališta, novi vrtić i dograđena osnova škola, dom zdravlja, ljekarna, ispostava Gradske knjižnice Marka Marulića... Prostor koji je bio sinonim za komunalnu neopremljenost i zapuštenost pretvorili smo u perspektivno područje zanimljivo brojnim investitorima. Povećani interes investitora dovodi do veće kvalitete ulaganja, a ona pak do snažnijeg utjecaja na kvalitetu života i standard naših građana.

Kad kampanja krene, sve će političke stranke krenuti u nadmetanje obećanjima...

To je točno. No jedan od starih slogana naše stranke, još u vrijeme predsjednika Tuđmana bio je Svi mogu obećati – jedino HDZ može i ostvariti. Hrvatska demokratska zajednica je,

bez ikakve dvojbe, najkonkretnija i najuspješnija stranka u Hrvatskoj i to već trideset godina. I to Splitsani jako dobro znaju. Svojom ozbiljnošću i pouzdanjem koje ljudi imaju u našu politiku ponekad doduše nehotice otvaramo prostor za eksperimentalni populizam. Neki pomisle: HDZ je i tako tu, on će bez obzira na to koga biramo biti ključan u formuliranju i provedbi politike. Zato imamo kandidature ljudi koji o problemima grada ne mogu koncentrirano razmišljati dulje od nekoliko sati, dok su istodobno skloni obećavati brda i doline.

Vaša profesionalna karijera vezana je uz Lučku upravu Split, gdje kontinuirano radite više od 22 godine.

U Lučkoj upravi Split prošao sam sve poslove, od početne razine na terenu, preko voditelja smjene u lučkoj operativi, zatim šefa lučke operative, rukovoditelja sektora do trenutnog mjesta ravnatelja.

Koje ste važnije projekte tu uspjeli realizirati?

Od realiziranih projekata u mome prethodnom mandatu na Mejašima izdvojio bih završetak izgradnje vanjskih vezova i ribarske luke Brižine, financirane iz fondova EU-a, a za mjesec dana će početi radovi na proširenju Obale kneza Domagoja, što je od iznimne važnosti za Splitsane. U završnoj fazi je izrada projektne dokumentacije, ishodenje građevinske dozvole za izgradnju luke Stinice. Posebno želim naglasiti, za razliku od dosadašnje prakse, da ćemo u suradnji s Društvom arhitekata grada Splita provesti urbanistički anketni natječaj razvoja kompletnog akvatorija gradske luke Split. Time želim poslati poruku uključivosti svim stručnim dionicima u promišljanju razvoja gradske luke, vodeći računa da gradska luka ne služi samo u stvaranju profita nego da se i vodi računa o kvaliteti života građana Splita. Takvim načinom promišljanja vodit ću se i u budućem svome radu.

Vratimo se politici. Kakva su Vaša očekivanja od lokalnih izbora?

Moram Vas malo ispraviti, ne vraćamo se politici. Naprotiv – čitavo vrijeme o njoj govorimo. Jer cilj je naravno izborna pobjeda, put je ekipiranost i energija koja izvire iz angažiranih ljudi, temelj je uključenost svih članova i organizacija stranke, ali u konačnici politika je rezultat svega toga u onom dijelu u kojem sve to utječe na ostvarivanje očekivanja naših sugrađana, njihov standard i kvalitetu života.

To je, čini se, generalno pravilo za bilo koji dio Hrvatske.

Da, ali Split, nedvojbeno ima i svoje posebnosti.

Moramo voditi računa o činjenici da je Split složena urbana cjelina, te da je njegov razvoj izazovan zadatak. Međutim, već sada imamo planove za privlačenje sredstava iz razvojnih fondova Europske unije.

Načelno govoreći, svaka lokalna sredina, svaki grad je poseban.

Ma naravno, ali ipak... nima Splita do Splita.

Kako to mislite?

Split je mediteranski grad koji velikim dijelom živi na otvorenom. Naše ulice i trgovi su naš dnevni boravak. Onaj kandidat koji najbolje prepozna bilo tog našeg dnevnog boravka, koji bude znao slušati ljude, koji bude uključiv, bit će novi splitski gradonačelnik.

Ali taj dnevni boravak trenutno je u režimu mnogih ograničenja povezanih s pandemijom COVID-a 19?

Da. I želim ovim putem iskazati solidarnost s našim sugrađanima koji su najviše na udaru posljedica ove krize koja nije samo zdravstvena nego je i gospodarska. Također, želim im uputiti i poruku da se i u općem i u svom vlastitom interesu pridržavaju svih mjera jer je očita intencija naše vlade da pokušamo dočekati turističku sezonu u što boljoj epidemiološkoj situaciji.

Kandidaturom za gradonačelnika potvđujete da živite svoj grad?

Cijeli svoj život, od školovanja u Osnovnoj školi „Vlado Bagat“ na Bačvicama, srednje građevinske na Spinutu, odrastanja i sazrijevanja na Rivi, preko više od dvadeset godina rada u Lučkoj upravi, podizanjem privatne tvrtke, koju sam od nule pokrenuo sa suprugom, pa sve do vođenja gradskog kotara zadnjih šest godina stalno sam bio među ljudima i živio s njima ovaj grad. Živio sam i pazar kad sam sa 17 godina prodavao cvijeće da zaradim za džeparac. Živio sam ga i kad sam u Renaultu 4, u svojim poduzetničkim počecima, razvio zemlju za cvijeće, a živim ga i danas kad svakodnevno pokušavam pomoći mojim sugrađanima na Mejašima.

Hm. Ovaj razgovor smo započeli, a čini se da ćemo ga i završiti s Mejašima?

Upravljanje gradskim kotarom za mene je neprocjenjivo iskustvo. Svatko na papiru može složiti dobar program i slatkorječivo obećavati

brda i doline, ali samo onda kad osjetite stvarne probleme koji muče vaše prijatelje i susjede i kad znate da neki od njih još nemaju vodovod i kanalizaciju, možete se ozbiljno uhvatiti ovog izazova. Jednako ćemo odgovoriti i na izazove grada, njegova gospodarskog razvoja i prometno-komunalne infrastrukture.

Što nudite građanima Splita?

Ozbiljne ljude, pažljivo definirane i vrlo konkretne projekte, bolji standard i kvalitetu života svih generacija, a posebno mladih obitelji... Imamo ljude, imamo rješenja i našu vladu na čelu s premijerom Plenkovićem, kojem je osobno jako stalo do Splita i Dalmacije.

Kako vidite sebe kao gradonačelnika?

Kao čovjeka koji rješava lokalne, svakodnevnne probleme, ali ne gubi usredotočenost na dugoročni razvoj svoga grada. Kao osobu koja se bori za otvaranje perspektiva za sve naše sugrađane. Koja ne bježi od transparentnosti, nego je nameće i sebi i svima drugima. Koja zastupa njihove interese i interese Splita na gradskoj, županijskoj i nacionalnoj razini. Split je za mene puno više od grada, Split je način života.

Je li to vaš slogan za ove izbore?

Ne, to je moto svih građana ovoga grada.

Baš svih?

Nikada neću pristati na podjele između centra i periferije grada, na fetive, vlaje i bodule. Isto tako uvijek ću dignuti glas protiv toga da se manje vrijednima ocjenjuju oni naši sugrađani koji nisu rođeni Splitsani. Splitsanin se postaje radom i djelima za ovaj grad, a ne (samo) rođenjem.

Uskoro kad kandidati krenu s iznošenjem programa i sučeljavanjem, svi će ti Splitsani odlučivati o svom budućem gradonačelniku.

Da, i prema svima njima želim biti potpuno iskren. Ako tražite šoumena, nemojte glasati za mene. Ako tražite trgovca ili računovođu, ima boljih u tome. Ako želite „ideologa“ koji će se svesti na komentatora nacionalne politike ili populista koji će vas dijeliti po nekim ideološkim kriterijima, ne računajte na mene.

Bit ću obični Vice, gradonačelnik u svom radu potpuno otvoren sugrađanima, njihovim problemima i rješavanju njihovih životnih pitanja. Građani Splita, moja će vam vrata uvijek biti otvorena. Uvijek možete računati da ću zbog rješavanja vaših pitanja prije doći vama nego vi meni.

Dosadašnje dragocjeno iskustvo upravljanja gradskim kotarom Mejašima namjeravam prenijeti na cijeli grad Split. U njegovu je korijenu rješavanje svakodnevnih problema naših građana, ali i vizija sveukupne modernizacije grada.

Intervju:

Odluka o budućnosti
Zagreba je u našim rukama

Davor Filipović

Foto: Tomislav Miletić / PIXSELL

Davor Filipović zaposlen je kao izvanredni profesor na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Školovao se na američkim sveučilištima Fairleigh Dickinson University i Harvard, a dobitnik je i Državne nagrade za znanost. Bio je u košarkaškoj reprezentaciji Hrvatske, s kojom je 2002. osvojio juniorsko prvenstvo Europe. Tajnik je zagrebačkog HDZ-a.

Intervjuirao: Gordan Hanžek

Vaše nedavno gostovanje u jednoj televizijskoj emisiji počelo je konstatacijom da HDZ već dvadeset godina traži igrača koji donosi pobjede. Jeste li vi taj igrač?

Bavio sam se sportom u kojem dva tima sastavljena od pet igrača po organiziranim pravilima pokušavaju ostvariti pobjedu ubacivanjem lopte kroz obruč koša. Politika je malo kompliciraniji sport, timova je više, pravila postoje ali su „fleksibilnija“, broj igrača nije uvijek isti, utakmice su duže...

Znamo sve to. No na parket izlazite. Igrate li na pobjedu ili ne?

Nikad nisam ušao u utakmicu u kojoj nisam imao namjeru pobijediti.

Tim je spreman?

Utakmica službeno još nije počela, ali mi smo spremni. Promjene u vodstvu zagrebačkog HDZ-a omogućit će nam da ne bude nikakvih nedoumica koji je koš naš, a koji suparničke ekipe.

A toga je bilo u prethodnim utakmicama?

Da, i to je publika vidjela. Zbog toga nismo uspijevali dobiti njezinu naklonost. Ovo su utakmice koje se bez naklonosti publike ne dobivaju. Sada će to biti drukčije.

Kako to mislite?

Nitko tko nosi naš dres neće imati pravo saplirati noge i udarati blokade vlastitim igračima. Svoj ćemo koš braniti čvrstom obranom, a protivnički napadati iz svih kutova. Moja je zadaća kao plejmejкера učiniti našu igru atraktivnom biračima, jasnom u odnosu prema protivnicima, bez nedoumica u pogledu motivacije i energije koju ćemo uložiti - otvoreno u svakom pogledu.

U izbore konačno ulazimo s uređenim odnosima u zagrebačkoj gradskoj organizaciji HDZ-a.

Predsjednik stranke najavio Vas je kao jako dobrog kandidata koji će postići sjajan rezultat. Je li to prevelik teret za Vaša pleća? Imate tek 37 godina.

Za profesionalni sport možda i previše, no idealno za ozbiljne političke utakmice poput ove.

Znanstvenik sportskoga duha, mladić s povećim životnim iskustvom...

I strašću za politikom kao izazovom, kao angažmanom na korist društva, ovoga puta u prvome redu stanovnika grada Zagreba.

Znači ne treba nas zavarati dojam suzdržanosti koji na prvi pogled ostavljate?

Tako je, iako priznajem da takav dojam i na mene često ostavljaju ljudi s izraženim osjećajem odgovornosti za ono što rade. Sve što radim protkano je srčanošću i iznimnom odgovornošću prema svojem narodu i našim sugrađanima. Ostavlja li to ponekad dojam pretjerane zakopčanosti? Možda, ali pustimo neka utakmica počne. Jamčim Vam kako ćemo u ovom natjecanju dati sve od sebe, isključivo misleći na naše birače, a ne na bilo kakve interesne skupine.

Odakle taj interes za politikom?

Oduvijek.

Ali politički angažman je uslijedio tek unazad sedam godina?

Ništa nije jače od ideje čije je vrijeme došlo. A ideje se rađaju i iz potrebe. Danas je svima potpuno jasno da je potreba za korjenitom promjenom u načinu i modelu upravljanja našom metropolom obuhvatila srca i duše dovoljno velikoga broja ljudi da se ona i dogodi. Pred nama je kapitalna politička promjena u kojoj smo svi pozvani sudjelovati. Važan je to trenutak, koji će dugoročno odrediti razvoj našega grada i kvalitete naših života i ne vjerujem da će biti puno onih koji u tim promjenama neće poželjeti sudjelovati. Svatko na svoj način. Ja ću to činiti kao kandidat za gradonačelnika, a svi koji izađu na izbore svoj će doprinos dati svojim glasovanjem.

Za sada je sve na vašoj strani. Dobar sportaš, izvrstan znanstvenik, zanimljiv predavač, pravo osvježenje za HDZ?

Na zanosim se. Bit će ovo teška utakmica u kojoj ću se i ja i politika koju zastupam naći pod snažnim udarima naše političke konkurencije.

S koje strane očekujete najviše osporavanja?

Čemu nagađati kad ćemo vrlo skoro takve pokušaje pratiti svakodnevno? Treba igrati svoju igru, a ne dopustiti da nam se nametne tuđa igra i tempo. Hrvatska demokratska zajednica napraviti će sve da povjerenje onih koji u Zagrebu žele promjene bude dano njezinim kandidatima i njezinu programu. Zašto? Zato što smo uvjereni kako je to jedino rješenje koje može osigurati dugoročni razvoj i napredak, posebno u financijskom aspektu, destabiliziranoj hrvatskoj metropoli.

Optužbe da smo „držali ljestve“ Bandiću dolaze iz usta ljevice koja bi Zagreb dovela do anarhije. Vjerujem da naši sugrađani to neće dopustiti. Hrvatska metropola treba ozbiljnu i odgovornu vlast.

Pa ipak, iz SDP-a već poručuju da jedno pričate, a drugo radite?

Kad govorite o SDP-u, onda morate biti malo precizniji. Trenutno ta stranka u Gradu Zagrebu organizacijski ne postoji. Raspušteni su i gradska organizacija i područni odbori i to samo nekoliko mjeseci nakon što su izabrani. Raspustilo ih je predsjedništvo stranke i predsjednik koji su svoj legitimitet dobili na istim unutarstranačkim izborima kao i ovi koje su raspustili. Iz te političke stranke u posljednje vrijeme dolaze takve izjave da više nije jasno tko ih i s kojim ciljem daje. Izjava za koju me pitate sugerira mi da su je izgovorili baš oni članovi SDP-a za koje je njihov predsjednik Grbin rekao da su iz kljentističkih razloga, držali ljestve dosadašnjem gradonačelniku.

Iz SDP-a kažu da ste vi držali te ljestve?

Ako tako nastave, mogu ponovno staviti Marasa za predsjednika jer je to bila i njegova retorika. A Marasa su smijenili jer je „igrao za Bandića“, jer je „ogrezao u suradnji s njim“, sjećate se tog obrazloženja? Dakle, stav SDP-a koji, ponavljam, u Zagrebu više ne postoji, osim preko navrat-nanos odabranog kolege Klisovića, je da smo mi „držali ljestve“ jer preko proračuna nismo željeli rušiti neposredno izabranog gradonačelnika. Da smo se u to upustili, trebali bismo to napraviti jednom pa nakon raspuštanja gradske skupštine i njezinog ponovnog izbora još jednom, i to u uvjetima i pandemije i strašnih posljedica razornog potresa. Hrvatskoj je dosta takvih političkih igara u kojima se na različitim razinama smicalicama i rušenjima proračuna žele svake godine provocirati novi izbori.

Ali to je u Zagrebu stalna politika oporbe, koja optužuje HDZ da joj u tome nije pomogao?

Prvo, netko je na neposrednim izborima birao gradonačelnika Zagreba. I to ne jednim. I birali su Milana Bandića, čijoj obitelji još jednom izrazavam sućut.

Drugo, na tim se izborima dobiva četverogodišnji izravni mandat. Treće, HDZ nije imao nikakva političkog razloga da asistira SDP-u i krajnjoj ljevici u njihovim političkim igrokazima u kojima SDP glumi zagovornika promjena, a Možemo! u te igrokaze ulazi bez ideje kako će sve završiti. Moje je mišljenje da oporba, u pitanjima koja su važna našim sugrađanima godinama iz skupštinskih klupa svjesno vodi politiku „mi nemamo ništa s tim“. Sad traže njihovo povjerenje. Na temelju čega?

Zagrepcani na izborima biraju između populizma i stvarnih djela, između aktivizma i konkretnih rješenja. Između, Tomaševića s jedne strane, te HDZ-a s druge!

Kako to mislite?

Pa jednostavno. Očito je da SDP nije spreman preuzeti nikakvu odgovornost ako sam nema apsolutnu većinu potrebnu za donošenje odluka. Na parlamentarnim izborima je radi toga okupio desetak stranaka u jednoj od najdužih kobasica-koalicija u povijesti – i izgubio. SDP se na izborima za Zagreb pokušao ukrcati na vlak Tomaševiću i lijevoj koaliciji, što je potvrda velike slabosti najveće oporbene stranke i velike bezidejnosti za izazove koji su pred Zagrebom.

S HDZ-om nije tako?

HDZ i na ove izbore izlazi samostalno. Od odgovornosti ne bježimo, u populizam ne ulazimo. Pozivam sve sugrađane da nam daju potporu za uspješnu obnovu nakon razornog potresa uz potporu naše vlade i osigurana europska sredstva, za radikalni zaokret u upravljanju zagrebačkim financijama i za njihovo transparentno vođenje, gdje će svaka kuna troška biti objavljena. Zajedno kreirajmo grad koji će biti na ponos svima nama!

To znači da je moguća i daljnja „zdravorazumska“ suradnja s dosadašnjim partnerima u skupštinskim klupama?

Shvatit ću ovo kao pitanje koje ste mi postavili zbog neupućenih među vašim čitateljima. Nakon ovih izbora kao gradonačelnik pozvat ću sve stranke koje osvoje skupštinske mandate na razgovor oko ključnih tema i ciljeva koji se tiču Grada Zagreba, posebice njegove obnove.

Tomislav Tomašević opisujući Vaš rad kaže da u skupštini govorite kao oporba, a završavate kao vladajuća većina?

Iako se g. Tomašević u protekle četiri godine rada u skupštini imao prilike dobro upoznati s mojim radom, ne govori istinu. Tijekom cijeloga mandata upozoravao sam na sve ono što nije dobro u našem gradu i pri tome nudio konkretna rješenja. Primjerice, više sam puta sugerirao gradskoj upravi na koje se natječaje za fondove EU-a prijaviti. Te sugestije rezultirale su, među ostalim, nabavkom novih autobusa za naše sugrađane. Djelovanje g. Tomaševića može se promatrati kroz prizmu poslovice koja kaže kako jedni govore i gledaju, a drugi rade. U njegovu slučaju proširio bih tu poslovicu te dodao kako jedni kontinuirano prozivaju, a ne nude rješenja. Ne postoji gradnja u gradu Zagrebu protiv koje nije prosvjedovao, a sada bi htio voditi grad. To je paradoksalna situacija. Tomaševićev životopis vrišti od aktivizma i kad bih se osobno odlučio organizirati neki prosvjed, nikad ne bih krenuo u takvo nešto a da g. Tomaševića ne zamolim za savjet. Političari poput g. Tomaševića smatraju da je jedina svrha političkog angažmana govoriti, popunjavati medijski i javni prostor – ako treba i sadržajnim besmislicama.

Kako to objašnjavate?

Riječ je djelomično o pristupu koji je smišljen radi povećanja vlastite političke vidljivosti, ali mora tu biti i uživanja u boji vlastita glasa. Ali

i zabluda prisutne kod mnogih političara koji su nastali kao „žestoka oporba“. Zabluda se sastoji u uvjerenju da se može postati kompletan političar bez dana provedenog u ulozi koja podrazumijeva i preuzimanje odgovornosti.

Ok, do sada nisu imali, ali sad su je odlučili tražiti i preuzeti?

Treba priznati da po kriteriju „oporbenjaštva“ Tomašević svojim pokušajima zastrašivanja hrvatskih građana sve više sliči Davoru Bernardiću. I ne postoji tema o kojoj ne govori iako često vrlo površno i neutemeljeno. Nedavno je proglasio čitavu poslijeratnu obnovu smišljenom korupcijom i pljačkom, a nemojte uopće dvojiti da će to raditi i s obnovom grada Zagreba čim krenu prve investicije. Obožava kolektivnu krivnju. On unaprijed pretpostavlja i na temelju tih pretpostavki optužuje i osuđuje.

Zapravo je šteta što ljudi koji imaju i neke kvalitete nastupaju isključivo s tih pozicija. Zašto je to tako?

To je jednostavno tako. To se za njega osobno možda pokazalo korisnim, no Zagreb i njegovi građani od toga nemaju nikakve koristi. Naprotiv. To je aktivizam koji nasrće na bilo koju aktivnost. Čovjekoljublje koje nasrće na svakog čovjeka. Domoljublje koje nasrće na domovinske vrijednosti s lakoćom s kojom pljačkaš banaka ukrade čokoladu u dućanu. Rutinirana u prozivanju i blaćenju. Zato Zagrepčani moraju znati da bi dolazak takvih ljudi na vlast značio potpuno umrtvljavanje svega nakon što bi se u prvim mjesecima ispuhao sav taj „revolucionarni zanos“.

Prigovorio Vam je i da ste lojalni stranci rekavši da je to dodatni argument u prilog tezi da ste zapravo „alibi-kandidat“.

To samo potvrđuje sve što sam o njemu rekao i što mislim o toj vrsti razmravljenog, individualnog aktivizma koji traži vlast, a nema kapaciteta ni iskustva da je obnaša.

Kad ste rekli da ste u HDZ ušli jer je to stranka kojoj svjetonazorski pripadate, uslijedila su potpitanja o tome kakav je to svjetonazor i koje su to vrijednosti?

HDZ je uistinu jedna narodnjačka i domoljubna stranka i to je za mene kao osobu jako važno. Ne bih mogao biti dionikom nijedne političke organizacije koja nema te vrijednosti u temeljima svog djelovanja.

Pređimo s temelja na samu konstrukciju. Koji su bitni ciljevi takve politike za grad Zagreb?

Uspješna obnova i financijska konsolidacija, o kojoj ne ovisi samo obnova nakon potresa nego i perspektiva ukupnog razvoja. I tu treba biti potpuno otvoren i građanima reći da postoje i alternativni scenariji koji bi nas odveli u neželjenom smjeru.

U kojem to smjeru, na što mislite?

U smjeru financijskih i razvojnih problema s posljedicama po standard i kvalitetu života svih naših građana, a onda posljedično i na ukupni razvoj Republike Hrvatske. Akumulira-

Sve ćemo snage upregnuti kako bi uvjerali stanovnike našeg grada da odbace neplodni aktivizam i verbalno prozivanje, a podupru ljude s vizijom, iskustvom i konkretnim rješenjem.

ni manjak u proračunu i dospjeli a neplaćeni računi upućuju i na takve scenarije. Bez konsolidacije financija nema ni uspješne obnove grada. Nisam zabrinut, mi to možemo riješiti, ali treba jasno reći da – kao što može biti motor ukupnog razvoja – Zagreb može postati i dio jednadžbe koji taj razvoj usporava.

To je razlog Vašeg angažmana?

Zbog toga izlazimo na izbore. Da se taj scenarij ne dogodi. Nismo oko toga imali nikakve dvojbe, za razliku od nekih koji su tek nakon smrti dosadašnjeg gradonačelnika odjednom otkrili prostor za djelovanje.

Ali to će zahtijevati promjene?

Pa naravno. Mi smo spremni mijenjati postojeće stanje. Promjene, pogotovo u načinu upravljanja gradskim financijama, bit će radikalne.

Trebat će se više oslanjati i na europski novac i fondove?

Apsolutno. Pokušat ćemo u tom dijelu držati korak s onim što Vlada radi na nacionalnom planu. Pred Zagrebom je tu jako puno neiskorištenog prostora. Taj si luksuz više nemamo pravo dopuštati.

Jedno blic-pitanje: Javni ili privatni sektor?

Privatni. I zato bolja organizacija i veća učinkovitost javnog. Oko toga nema dvojbe i neće uspjeti u pokušaju svi oni koji bi HDZ htjeli konfrontirati s ljudima u privatnom sektoru i prikazati ga kao antipoduzetničku stranku. Istina je potpuno suprotna, i o nama i o našim političkim konkurentima, među kojima mnogi uopće ne razumiju privatno gospodarstvo.

Na kraju Dinamo? Je li Dinamo više od sporta?

Identifikacija sporta s nacijom, državom, a u slučaju Dinama s gradom je golema. Na tu povezanost nas je podsjetila i nedavna smrt Zlatka Cice Kranjčara, istaknutog nogometaša i bivšeg izbornika naše nogometne vrste. Dinamo je nesumnjivo jedan od simbola grada Zagreba. Kao gradonačelnik podupirat ću sasvim sigurno razvoj tog kluba kojeg ne treba vezati ni s jednom osobom.

Aktualno: Obnova

Obnova u Hrvatskoj 1995. – 2000.

Opozicija i politička zloporaba povijesti. Istina, laži i politika ili kako se olako dovodi u pitanje najveći poslijeratni napor hrvatske države.

dr. sc. Ivica Miškulin

Dana 6. siječnja 2021. ili svega desetak dana nakon strašnog potresa na području Banovine šest je zastupnika političke platforme **Možemo!** došetalo do Trga svetog Marka u Zagrebu. Leđima okrenuti Saboru i pogleda koji su očekivano ciljali u vladu odlučili su hrvatskoj javnosti otkriti dugo prešućivanu tajnu o velikom skandalu koji je HDZ nekako ipak uspijevao skrivati gotovo dvadeset godina. Pred mikrofonom je znatizeljnih novinara stao sam vođa **Možemo!** Tomislav Tomašević. Riječi su počele kuljati poput bujice, a informacije upućene hrvatskoj javnosti zaista su ostavljale dojam šoka.

Otrovna bujica

„Kuće u obnovi“, odmah je istaknuo, „nisu građene po pravilima niti su bile dovoljno armirane i zbog toga su toliko oštećene u nedavnim potresima. Prema informacijama s terena nije riječ samo o izoliranim slučajevima, već o velikom broju objekata. Ali, vođa se moderne parlamentarne ljevice tek zagrijavao. Već je iduća rečenica donijela prvi krešendo. Ne, nije se kod obnove moglo govoriti o kakvu propustu ili nemaru. Naprotiv, tu se radilo, odlučno je (i bez trunke podrhtavanja u glasu) upro prst „o sustavnom kriminalu za vrijeme obnove nakon rata“. Za koji je međutim trebalo utvrditi političku, a ne kaznenu odgovornost. Premda je Državno odvjetništvo počelo prve izvide, od svega neće biti ništa, glasila je poruka koja izmiče racionalnom rasuđivanju, jer će istraga „biti samo dimna zavjesa“. Stoga je jedini način utvrđivanja istinitih okolnosti bilo osnivanje posebnog saborskog istražnog povjerenstva koje bi prema Tomaševiću moralo utvrditi „političku odgovornost“.

Riječima izgovorenim na konferenciji za medije održanoj 6. siječnja 2021. saborski su zastupnici političke platforme Možemo! naumili zaprepastiti domaću javnost. Tvrdnje i ocjene koje su tom prilikom izrekli doista su šokantne. Nisu, međutim, i točne.

Održavajući zaprepastenu javnost u stanju napeta iščekivanja, točno tjedan dana poslije

u istom je tonu nastavila Tomaševićeva saborska kolegica Sandra Benčić. I ona je bez trunke dileme oštricu optužbe potražila u opasnoj kolektivnoj krivnji. „Ne možemo se konstantno izvlačiti na pojedinačnu odgovornost nekog direktnog krivca i tvrditi da čitav politički ešalon koji je upravljao određenim procesom nije ni za što odgovoran. To je upravo ono zbog čega ljudi gube povjerenje u institucije. Kod svakog procesa koji uključuje političke aktere nađe se jedan 'Pedro' koji će visjeti, svi ostali prođu 'lišo'“, izjavila je.

Neistine i kolektivna krivnja versus činjenice

Neće biti predmet ovog teksta lakonski izrečena Tomaševićeva tvrdnja da je tijekom materijalne obnove Hrvatske nakon Domovinskoga rata počinjen sustavan (tj. cjelovit ili sveobuhvatan te planiran) kriminal. Neće također biti predmet ovog teksta ni žalosna činjenica da bi bilo koji pojedinac (pa tako i saborski zastupnik Tomašević) ovako tešku optužbu imperativno morao poduprijeti vjerodostojnim dokazima. Nećemo se potom osvrnuti ni na njegovu iznimno štetnu poruku upućenu javnosti da ni jednoj instituciji hrvatske države obični ljudi ne smiju vjerovati.

Dalje, nećemo ovdje ni slova o licemjernom i nekolegijalnom prebacivanju sveukupne (ili kolektivne) odgovornosti za jedan ukradeni crijep negdje oko Petrinje 1996. na našu stranku. Konačno, nećemo se baviti ni zlonamjernim prokazivanjem zastupnice Benčić nepostojeće zapovjedne odgovornosti za kršenje zakona u obnovi, a koji dosljedno preuzima opasni obrazac (udruženi zločinački pothvat) osmišljen u glavama nekih domaćih odvjetnika i osvetnički nastrojenih lijenčina u Haagu.

Samo malo više pažnje posvetit ćemo (sada) međutim najnovijem primjeru očite zloporabe javne dužnosti najviše razine. I bez posebna uvida u etički kodeks koji bi morao voditi nekog saborskog zastupnika nesumnjivo je jedno od načela susprezanje od iznošenja neprovjerenih informacija u javnost. Posebno pak kad se radi o informacijama koje mogu snažno utjecati na osjećaje, razmišljanja i stavove ljudi u nevolji (kakav je slučaj naravno s osobama pogođenim nedavnim razornim potresom). Premda bez relevantnih podataka, Tomašević je svejedno izjavio da sve kuće u obnovi, prvo, nisu građene prema pravilima mjerodavnih struka pa su zbog toga ošteće-

ne u potresu i, drugo, da je u potresu oštećen upravo velik broj „objekata“ saniranih tijekom obnove. Konferenciju za medije saborskih zastupnika **Možemo!** prenosile su brojne nacionalne tv-kuće, a već su nekoliko minuta poslije o njoj pisali svi domaći mrežni portali. Sutradan i novine.

Nasuprot Tomaševićevim navodima na području je Sisačko-moslavačke županije potres uništio ili trajno oštetio manje od dvije stotine obiteljskih kuća obnovljenih tijekom poslijeratnog razdoblja. Prema svim mjerilima radi se o iznimno malom broju.

Neprovjerene Tomaševićeve navode međutim demantiraju utvrđene činjenice (u ovom slučaju podatci su od 19. siječnja 2021.). Na području je Sisačko-moslavačke županije naime u cijelosti obnovljeno 5.888 kuća, od kojih je do navedenog datuma pregledano njih 3.761. Od tog broja svega je 69 kuća (ili, 1,83 %) proglašeno neupotrebljivima, a svega 175 kuća (ili 4,65 %) privremeno neupotrebljivima. Dalje, prema procjeni Hrvatskog centra za potresno inženjerstvo od gotovo devet tisuća u većem dijelu obnovljenih kuća tijekom druge polovice devedesetih svega je 1 - 3 % oštećeno tijekom potresa. Pritom, na što je posebno važno upozoriti, ni za jednu oštećenu ili uništenu kuću ili drugi stambeni ili gospodarski objekt još uvijek nije utvrđeno je li prilikom obnove došlo do kakve malverzacije, nemara ili druge nepodopštine! Svjesni smo naravno namjere **Možemo!** da uhvati još koji politički bod, ali osuđujemo svjesno dovođenje javnosti u zabludu.

Zloporaba povijesti

Fenomen na koji želim posebno upozoriti do ovog najnovijeg primjera poprilično se proširio u našem političkom i društvenom životu. Najbolje bi ga valjalo definirati svjesnim, tj. namjernim iskorištavanjem povijesti radi stjecanja političke koristi te pripadajućeg javnog utjecaja. Kako povijest ili događaji i procesi koji su se zbili snažno utječu na naše svakodnevne

živote, tako je relativno česta pojava da se u rukama nezalica ili pak proračunatih politikanata povijesni događaji oportuno instrumentaliziraju. S jedne strane da bi se javnost obasula navodno jednostavnim rješenjima složenih aktualnih problema, a s druge da bi se svjesnim iskrivljavanjem povijesnih činjenica ostvarila sadašnja politička prednost nad protivnikom.

Naravno, **Možemo!** je samo najsvježija pridošlica ovećem domaćem društvu svjesnih falsifikatora povijesti. Podsjećam čitatelje na poprilično uvriježene percepcije našeg javnog života koje ne odgovaraju istini, ali su zato zvučne, efektne i prodorne. Iz navodno se ozbiljnih usta tako tvrdi da je pobjeda HDZ-a na izborima u proljeće 1990. ishod nekog zakulisnog dogovora Franje Tuđmana i rukovodilaca komunističkog režima (najčešće šefova notorne Službe državne sigurnosti), da se Tuđman potom (opet!) zakulisno dogovorio s Beogradom oko podjele BiH, da je nedemokratska Socijalistička Republika Hrvatska bila oličenjem svakovrsnih sloboda i prosperiteta ili da je aktualno vodstvo HDZ-a ništa drugo doli plaćenička ekspoziura okultne londonske oligarhije (sic!), kojoj je opet Europska unija obična krinka!

Nije rijetkost da se u našem političkom životu zlorabi povijest. Takvu su metodu političke borbe u novije vrijeme usavršile propagandne sekcije MOST-a i Domovinskog pokreta, a izgleda da im se pridružuje i moderna ljevica oličena u Možemo!.

U red istovrsnih neistina ulazi i već spomenuta tvrdnja da su ključna obilježja materijalne obnove ratom pogođenih područja bili kriminal i nemar koji su svoju zlu narav pokazali prilikom nedavna potresa. Njezina je prava meta međutim aktualni HDZ koji se gađa bacanjem blata na veličanstven pothvat koji je hrvatska država učinila u poratnom razdoblju.

Poslijeratna obnova: činjenice

Trenutak je dakle da naše čitatelje upoznamo s temeljnim podatcima o materijalnoj obnovi Hrvatske devedesetih godina prošloga stoljeća, a pritom ćemo se koristiti analiza-

ma mjerodavnih ministarstava iz 1999. i 2001. Od kraja 1995. do rujna 1999. na području je Hrvatske obnovljeno više od 91.000 stambenih objekata (obiteljske kuće i stanovi), za što je utrošeno oko devet milijarda kuna. Gotovo u cijelosti spomenuta su sredstva isplaćena iz državnog proračuna.

Pritom je korisno znati da je obnova stambenih objekata izvršena u četiri temeljna vida a ovisno o stupnju oštećenja: kreditiranje, potpora u građevinskom materijalu, novčana potpora i organizirana obnova teže oštećenih stambenih jedinica.

Budući da ga iz nepoznatih razloga opozicijski političari i drugi kritičari jedino ističu, nešto ću se preciznije osvrnuti na posljednji vid. Pod sintagmom organizirane obnove valja tražiti ono što se obično u javnosti naziva i podrazumijeva pod terminom obnova. Tako su obnavljane obiteljske kuće najteže stradale tijekom rata (opet podijeljene u tri potkategorije, pri čemu je kategorija VI podrazumijevala u doslovnom smislu gradnju od temelja do krova).

Do kraja rujna 1999. obnovljeno je više od 24.000 obiteljskih kuća VI. kategorije oštećenja, pri čemu je na području hrvatskog Podunavlja u organiziranoj obnovi popravljeno gotovo četiri tisuće obiteljskih kuća.

Poslijeratna materijalna obnova Hrvatske nedvojbeno ulazi u red najboljih pothvata koje su naša država i društvo učinili. Do kraja 1999. obnovljeno je više od 91.000 najteže stradalih stambenih objekata, poput obiteljskih kuća. Posebno valja istaknuti da je materijalna obnova gotovo u cijelosti plaćena sredstvima državnog proračuna.

U promatranom su razdoblju (od ljeta 1995. do 2001.) cjeloviti troškovi materijalne obnove iznosili više od 11 milijarda kuna, pri čemu je prosječni godišnji izdatak iznosio gotovo dvije milijarde kuna. U cjelovitom su pak iznosu izdvojenom za razvoj i obnovu ratom zahvaćenih područja (uključuje i skrb o prognanicima

i izbjeglicama, troškove razminiranja te izdatke za sudionike, žrtve i stradalnike Domovinskog rata te povratnike) troškovi materijalne obnove (obnova stambenih objekata i objekata komunalne i socijalne infrastrukture te obnova objekata i infrastrukture javnih poduzeća) činili gotovo 40 %. (Vidi Prilog 1)

Zbog teškog ratnog razdoblja područje je Sisačko-moslavačke županije bilo jedno od središta organizirane obnove. Obnovljeno je gotovo 25.000 stambenih i drugih objekata, što je državni proračun koštalo više od dvije i pol milijarde kuna. Od tog broja više je od trećine bilo teško ili u potpunosti uništenih objekata pa se u tim slučajevima primijenila organizirana obnova teže oštećenih stambenih jedinica. Cjelovit pregled poslijeratne obnove na području Sisačko-moslavačke županije donosim u Prilogu 2.

Valja svakako još navesti da se materijalna obnova odvijala u kontekstu koji se odlikovao svime osim stabilnošću. Primjerice, u istom je razdoblju ratom oštećena područja karakteriziralo masovno kretanje civilnog stanovništva. Evo nekih brojki. Od jeseni 1995. do rujna 1999. u Hrvatsku se vratilo gotovo 230.000 povratnika (nekadašnjih prognanika, izbjeglica ili raseljenih osoba). Tako se na područja oslobođena vojno-policijskim operacijama Bljesak i Oluja vratilo 120.379 povratnika, a na područje istočne Slavonije, Baranje i Srijema 43.224 povratnika.

Usporedno, gotovo 30.000 Srba se ili iz ili preko hrvatskog Podunavlja vratilo u druga područja Hrvatske, a gotovo 35.000 Srba se također vratilo na oslobođena područja zapadne Slavonije, Banovine, Korduna i sjeverne Dalmacije iz Jugoslavije i Republike Srpske. Posebnost se poslijeratne obnove može pojmiti jedino ako se u obzir uzme da je bila dijelom sveukupnog projekta razvoja Hrvatske.

Prema svim kriterijima poslijeratna materijalna obnova ratom pogođenih područja ulazi u red jedinstvenih projekata u koje se Republika Hrvatska ikada u povijesti upustila. Nema ovdje nažalost prostora za osvrt na sve njezine korisne aspekte uz humanitarni poput barem privremenog zapošljavanja tisuća nezaposlenih ili oživljavanja zamrlih domaćih građevinara ili pokretanja metalske i drvne industrije. Premda tek zaslužuje historiografski osvrt i društvenu valorizaciju, obnova svakako nije zaslužila da se na njoj stječu aktualni politički bodovi ili da je se koristi kao metak u borbi s aktualnim političkim konkurentom.

Prilog 1: Skupni prikaz troškova saniranja neposrednih posljedica rata 1995. - 2000.

Republika Hrvatska	Ulaganja/izdatci (kn)	Prosječno godišnje ulaganje/izdatak (kn)
Obnova stambenih objekata, komunalne i socijalne strukture	11.316.082.608,30	2.086.679.507,05
Obnova objekata i infrastrukture javnih poduzeća	10.766.404.029,10	1.136.300.009,20
Izdatci za razminiranje	549.462.183,78	203.153.941,07
Izdatci za sudionike, žrtve i stradalnike Domovinskog rata te povratnike	36.373.283.798,70	4.842.417.725,15
Ukupno (kn)	59.005.232.619,80	8.268.551.182,47

(Izvor: Vlada Republike Hrvatske, Otklanjanje neposrednih posljedica rata - bitan čimbenik socijalne sigurnosti, 2001.)

Prilog 2: Prikaz poslijeratne materijalne obnove na području Sisačko-moslavačke županije

Sisačko-moslavačka županija	Broj objekata	Iznos troškova (kn)
Ukupno	24.930	2.086.679.507,05
Krediti	5.440	272.000.000
Potpore (građevinski materijal)	2.280	3.712.311
Potpore (novčane)	4.961	63.511.442
Organizirana obnova	8.880	2.174.100.972
Povrat	342	21.012.927
Ostalo	3.099	47.684.038

(Objašnjenja: odobravane su svije vrste kredita: preko Hrvatske banke za obnovu i razvoj te bespovratni krediti poslovnih banaka; pojedinci koji su sami obnovili svoje kuće ostvarili su pravo na povrat sredstava, ostalo uključuje obnovu i sanaciju stambenih zgrada te obnovu dijelom rađenu sredstvima iz donacija.)

(Izvor: Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Informacije o obnovi na području Sisačko-moslavačke županije od 14. siječnja 2021.)

Hrvatska i svijet:

Socijalistički prsti u pekmezu

Spriječen pokušaj talijanskih eurozastupnika da izazovu međunarodni incident

dr. sc. Ivica Miškulin

Foto: Patrik Macek / PIXSELL

Pojava u kojoj se neki zastupnici Europskog parlamenta koriste zajedničkim europskim institucijama radi očite vlastite promocije ili posebnih i štetnih politika kojima se podrivaju teško postignuti dogovori nije naravno rijetkost. Stoga nas ovakva djelovanja ne smiju iznenaditi i sve dok su u okvirima zakonitosti moraju se znati tolerirati. Međutim, incident koji se dogodio krajem siječnja ove godine na graničnom području između Hrvatske i BiH prešao je granice zakonitosti i dobrih običaja.

Dana je 31. siječnja 2021. četvero talijanskih zastupnika u Europskom parlamentu (Pietro Bartolo, Alessandra Moretti, Pierfrancesco Majorino i Brando Benefei) pokušali najprije ući u zonu zelene granice (granično područje između Hrvatske i BiH gdje radi nepostojanja prirodnih zapreka poput planinskih masiva ili rijeka ne postoji prirodna granična crta), a zatim prijeći u susjednu BiH te doći do mjesta Bosanska Bojna kod Velike Kladuše. Tu su se navodno namjerali upoznati sa stanjem migranata smještenih u tom selu. Incident je vrlo znakovit te po našem mišljenju zaslužuje detaljniji osvrt radi sljedeća dva razloga.

(Talijanski) prsti u pekmezu

Talijani su od početka postupali neobzirno prema domaćim institucijama: u verbalnoj su noti zatražili posjet domaćem prihvatnom centru za strance „Porin“ i prelazak državne granice s BiH. Na ovo im je razumljivo odgovoreno da prihvatni centar mogu posjetiti, ali da od prelaska granice nema ništa jer se radi o mjestu koje nije službeni granični prijelaz.

Da su Talijani namjerali postupati u skladu sa zakonima države koju posjećuju, sve bi završilo uobičajenom posjetom jednom prihvatnom centru. Međutim, oni su se pojavili u blizini granice, u potpunosti ignorirali prvo upozorenje policije (zaustavljeni su oko 200 metara od granice) i zatim zaobišli policijsku traku. Nakon pedesetak metara sedam hrvatskih policajaca zapriječilo im je put.

Usljedio je zasigurno neugodan razgovor, ali prilikom koga – nasuprot zajapurenim napisima u talijanskim medijima – nisu bili izloženi nikakvu pritisku, a još manje fizičkoj sili. Dok se sve ovo događalo, na drugoj se strani okupila skupina migranata koja je također pokušala nezakonito

ući u Hrvatsku. Kako to obično biva, valjalo je pričekati dan-dva medijskog bjesnila da bi puna istina o ovom incidentu izbila na vidjelo.

Opasan egzibicionizam

Najprije, ispostavilo se da talijanski europarlamentarci nisu bili u statusu neke službene delegacije Europskog parlamenta: radilo se o običnom i samo djelomično najavljenom posjetu. Dalje, pojavili su se u društvu nekoliko novinara što snažno sugerira da je zamolba za posjet prihvatnom centru „Porin“ bila dimna zavjesa, a da je stvarna namjera posjeta bila provokacija.

Naravno da ni dolazak migranata s druge strane granice nije bio slučajan, nego dio unaprijed osmišljena plana. Talijani su dakle svjesno nastojali izazvati (prvo) grublju reakciju hrvatske policije (zamislite naslove poput „Hrvatska policija tuče eurozastupnike!“), istodobno pokušavajući izazvati i (drugo), tj. njezinu grublju reakciju u slučaju pokušaja nasilna ulaska migranata s druge strane granice (opet zamislite naslove: „Hrvatska policija palicama po glavama nesretnih migranata!“). Nasreću, osim nekoliko medijskih podvala oba su zlonamjerna cilja uspješno spriječena. Za svaku je osudu naravno nezakonit pokušaj nasilnog prelaska granice jedne suverene države.

Talijanski su zastupnici u Europskom parlamentu svjesno nastojali izazvati međunarodni incident. Plan ocrnjivanja Hrvatske imao je pak vjerojatnu namjeru skretanja pozornosti s vlastitog tretmana ilegalnih migranata.

Jednako je nedopustivo da je nekoliko socijalističkih zastupnika u Europskom parlamentu, zajedno s ovećim društvom talijanskih novinara i nekoliko tamošnjih novinskih kuća, očito nastojalo instrumentalizirati humanitarnu tragediju koja je zbog pandemije pomalo stavljena u zavjetrinu. I to ne samo na tom području Hrvat-

ske. Naime, istog je dana granična policija BiH spriječila nezakonit prelazak granice kod Slavonskog Broda skupini migranata iz Afganistana. Iza svega je stajala jedna talijanska novinarka (Paola L.). Nakon što je upozorena, naoko se povukla, da bi je u poslijepodnevnim satima opet spriječili u istovjetnu naumu: ovoga puta pokušala je na istom mjestu nezakonito u Hrvatsku uvesti skupinu od 11 ilegalnih migranata.

Premda se kod nas smatra da se je ključni cilj ove očito organizirane akcije bilo prozivanje Hrvatske zbog (nepostojećeg) lošeg tretmana ilegalnih migranata, to je samo djelomično točno. Prvo, jasno je da su se spomenuti socijalisti odlučili priključiti domaćim nevladinim organizacijama koje već dulje vrijeme nastoje lažnim prikazivanjem situacije na našim granicama spriječiti ili barem usporiti Hrvatski ulazak u šengensko područje. Drugo, smatram da bi barem u jednoj mjeri mjeri uzroke svega valjalo tražiti i u samoj Italiji. Razumljivim se čini vlastite nepodopštine skrivati upiranjem prsta u drugoga.

S onu stranu hrvatskih interesa: stranačka stvar SDP-a

Prelazak je granice bilo koje države naravno stvar zakonske regulacije. Bilo koji pojedinac – od običnog građanina do zastupnika u Europskom parlamentu – graničnu liniju smije prijeći na samo točno određenim mjestima (granični prijelazi) i uz precizno određene uvjete. U konkretnom slučaju, prelazak zelene granice je zabranjen, što je regulirano i hrvatskim i zajedničkim europskim pravnim odredbama.

I iz redova središnje oporbene stranke u Hrvatskoj (SDP) također je stigla nedvosmislena osuda. Ali ne rijetko viđenog čina nepoštivanja hrvatskih zakona, tj. pokušaja nezakonitog prelaska hrvatske državne granice, nego HDZ-a i vlade Andreja Plenkovića zbog nepoštivanja zajedničkih europskih vrijednosti! (Moram ovdje priznati da najprije nisam vjerovao vlastitim očima, a da me je tek peto čitanje objave na Twitteru šefa SDP-a Peđe Grbina do kraja uvjerilo da su zaista tako postupili.)

Prema Grbinu, hrvatska je policija – ni manje, ni više! – spriječila europske parlamentarce u izvršenju njihovih zadaća, čime je prekršila i domaću i zajedničku europsku pravnu regulati-

vu. Zajedno s prvim glasom SDP-a u Europskom parlamentu Biljanom Borzan, Grbin je zatražio očitovanje predsjednika Vlade.

Postupci SDP-a oko incidenta izazivaju zasluženu nevjericu i šok. Radi nekoliko jeftinih domaćih političkih poena prozvali su vlastitu državu zbog nepostojećeg kršenja hrvatskih i zajedničkih europskih zakona.

Na ovako nezabilježen čin neutemeljenog prozivanja vlastite države, ali i napada na pozitivnu praksu samog EU-a, gotovo da nema potrebe posebno odgovarati. Neka stoga sâm SDP nekako pokuša pomiriti vlastitu savjest s javnom potporom kršiteljima zakona i boljih običaja te lešinarskim napadom na najvažnijeg domaćeg političkog protivnika. Smatram da se s visokim stupnjem vjerojatnosti može pretpostaviti da će se u idućim mjesecima teme pandemije i potresa (a, evo, i pomalo zaboravljenih migranata) rabiti u prvome redu da bi se oslabio HDZ.

Valja nam međutim upozoriti na jednu drugu tendenciju koja će očito sve više imati težinu u domaćem političkom životu. Najbolje bi je bilo definirati kao oportunu uporabu europskih tema radi postizanja jeftinih domaćih političkih poena. Talijanski su europarlamentarci naime članovi zajedničkog kluba socijalista i demokrata u Europskom parlamentu, pa je SDP, zanemarujući hrvatske državne interese, odlučio očito biti na pogrešan i amaterski način solidaran s vlastitom europskom političkom obitelji.

Na sličan fenomen nailazimo i kod raspamećene domaće desnice, gdje nam se redovito neke politike i prakse iz Mađarske, Poljske i Slovenije ili pak bivše američke administracije pokušavaju prodati kao najbolja rješenja za Hrvatsku. Iskustva drugih naravno treba proučiti i (ako je moguće) primijeniti u vlastitu dvorištu, ali njihova nekritička poraba da bi se ostvarila domaća politička korist vodi u niz nesagledivih (i potpuno nepotrebnih) problema.

Mi i oni:

Opasni potezi političkih očajnika

Suočena s nezavidnim političkim izgledima i lijeva i desna opozicija odlučile su pribjeći neodgovornim i manipulativnim metodama političke borbe

dr. sc. Ivica Miškulin

Uvriježeno shvaćanje pojma političke borbe podrazumijeva nadmetanje između političkih stranaka različitih orijentacija unutar reguliranog zakonskog i društvenog okvira, a usmjereno dolasku na vlast radi ostvarivanja svog programa.

Ako glasači daju većinsko povjerenje nekoj političkoj stranci ili skupini, ona zadobiva ulogu pozicije, tj. priliku za provedbu programa s kojim je to povjerenje i dobila nakon što je predstavila svoj program i za njega dobila većinsku potporu hrvatskih birača.

S druge strane, izborni gubitnici zadobivaju ulogu opozicije. Ostaju izvan vlade i drugih upravljačkih tijela državne vlasti te kritikom i ostalim sredstvima i metodama političke borbe pokušavaju izazvati prijevremene izbore ili poboljšati svoje šanse na idućima.

Uvažavajući napetosti i tenzije karakteristične za svaku političku borbu, ključno je međutim primijetiti da bi odnos između vlasti i opozicije također uvijek morao biti obilježen barem nekim stupnjem zdravog pregovaračkog okvira. Zatim i barem načelne težnje za pomirljivošću kao temeljnim kriterijem svakog odnosa u političkom životu. Osim naravno ako se krajnje nerealno očekuje da vlada i saborska većina odustanu od provedbe vlastitog političkog programa i prihvate opozicijski (pri čemu se onda mora postaviti zdravorazumsko pitanje: a čemu onda uopće parlamentarni izbori i pobjednik na njima?), moramo konstatirati da odgovornost za zabrinjavajuću radikalizaciju domaćeg političkog života leži na našim političkim protivnicima.

Ne može se primjerice poreći da je saborska većina u posljednjih nekoliko mjeseci demonstrirala za naše prilike dosta neuobičajenu praksu uvažavanja opozicijskih prijedloga.

Tako su barem neki opozicijski amandmani prihvaćeni prilikom prihvaćanja prijedloga proračuna ili prijedloga zakona o obnovi Zagreba i Zagrebačke županije. Kad saborska većina pak ne prihvati neki opozicijski prijedlog – a valja znati da su uglavnom krajnje nedorečeni, neprecizni i politizacijske naravi (zbog čega ih je naravno nemoguće prihvatiti) – onda svjedočimo općoj hysteriji te opstrukciji parlamentarnog rada!

Za razliku od opozicije vlada i parlamentarna većina prihvaćaju obrazložene i utemeljene prijedloge druge strane. Međutim, od HDZ-a se očekuje još više. Očekuje se da nakon dobivenih izbora izbriše njihove rezultate i preda vlast opoziciji.

U kontekstu predstojećih lokalnih i regionalnih izbora dobro je stoga upozoriti na neke recentne primjere izgledne opozicijske taktike koja će, kako se izbori bliže, dobivati na dinamici. Premda se radi o izborima na kojima bi trebale pobijediti najbolje vizije sredina u kojima se kandidati natječu, poput modernizacije infrastrukture, profesionalizacije uprave i privlačenja fondova Europske unije, velika je vjerojatnost da će ih opozicija nastojati pretvoriti u klasični politički obračun s HDZ-om na državnoj razini. Takvu ocjenu temeljim na sljedećim primjerima.

Primjer prvi: „HDZ i Vlada jednako antipoduzetništvo!”

Razumljiva ogorčenost dijela domaćih poduzetnika nužnim protupandemijskim mjerama početkom je veljače ove godine (navodno) apolitičke udruga Glas poduzetnika pretvorila u oveći prosvjed na središnjem zagrebačkom trgu bana Josipa Jelačića. Na prvi pogled sve je izgledalo nevino: nezadovoljna društvena skupina koristi se svojim pravom na prosvjed. Ali, samo na prvi pogled jer malo pozorniji uvid, kao i stavljanje svega u aktualni kontekst, pokazuje nesumnjivu političku pozadinu.

Najprije, premda je stvarno nezadovoljan samo jedan dio poduzetnika (i to vrlo specifične grane djelovanja, tj. ugostitelji, vlasnici restorana i slično), središnja je poruka prosvjeda optužba protiv cjelokupne ekonomske politike Vlade. „Zašto Hrvatska”, moglo se tako čuti, „ne bi bila zemlja puna mogućnosti, pravde, prilike za rad i blagostanje. Smatramo da imamo sve što je potrebno kako bismo bili prosperitetna i konkurentna zemlja, ali vrijeme je da Vlada Republike Hrvatske konačno poslušaju stručnjake i poduzetnike.” (Doista, zašto?)

Sve postaje kristalno jasno kad se u vezu s prosvjedima dovede opozicijska politička stranka MOST. Čelnici su MOST-a (kažu, iz građanske solidarnosti) došli podržati prosvjed, a nekako su pozornost kamera potom uspjeli usmjeriti prema jednoj mlađoj osobi (student Fakulteta elektrotehnike i računarstva). Zajapureni je mladac dobio svojih par minuta slave, a izrekao je najprije ove dvije rečenice: „Došao sam na prosvjed reći da ne podržavam politiku ove vlade. (...) Sotonizira se privatni sektor, sotonizira se opozicija, koja ima konstruktivne prijedloge, govori se da su destruktivni. Kako ja mogu s 21 godinom biti destruktivan.” U redu, može se zaključiti, vidi se da nije pristaša HDZ-a i aktualne vlade, a i očito nije dobro pročitao barem jedan „konstruktivan” opozicijski prijedlog.

Premda je pravovremenim financijskim intervencijama Vlade domaće gospodarstvo izbjeglo puno gore scenarije, ipak opozicija prosvjeda nezadovoljnih društvenih skupina rabi kako bi u javnosti HDZ predstavila kao antipoduzetnički orijentiranu stranku.

Ali, onda slijedi ključ cijele priče. „MOST-ova inicijativa koja je išla neki dan u Saboru (prijedlog zaključka kluba MOST-a o ukidanju obvezne članarine Hrvatskoj gospodarskoj komori, op. a.)”, nastavio je, „jedan je konkretan potez”. Dakle, tu smo! Pod krinkom prosvjeda zapravo se nastavlja provedba opstruktivne politike MOST-a, u zadnje vrijeme sa središtem u promašenim optužbama da HDZ i Vlada provode antipoduzetničku politiku. (Dodajmo da je onda na jednoj društvenoj mreži objavljen prilog u kome zajednički nastupaju politički tajnik MOST-a Nikola Grmoja i njegov najnoviji mladi junosha, a u pozadini se pojavljuje kandidat te stranke za gradonačelnika Rijeke Marin Miletić, čovjek koji je u aktualnu politiku uplovio još jednom zloporabom prosvjeda, u njegovu slučaju učitelja prije nekoliko godina.)

Primjer drugi: „Cjepiva su opasna jer je HDZ okupirao državu!”

Sredinom je veljače ove godine ravnatelj HALMED-a (Agencija za lijekove i medicinske proizvode) prof. dr. sc. Siniša Tomić dao važan intervjuu javnoj televiziji. Govorio je o mnogo tema, a ponajviše o aktualnim problemima Europske unije u nabavi cjepiva. Izgovorio je i sljedeću rečenicu: „Imamo jako dobar odaziv samih građana koji su primili cjepivo, na sva tri cjepiva smo do sada primili oko osamstotinjak sumnji na nuspojave (op. a.)”. Od navedenih 800 prijavljenih sumnji na cjepivo 760 se odnosi na proizvode BioNTecha i Pfizera, tridesetak na Modernino i oko 12 na AstraZenecino. Također, sve utvrđene nuspojave su blaže naravi, a od težih zabilježeni su slučajevi osipa i urtikarija (u narodu poznata kao koprivnjača, tj. pojava lezija i otekline).

Dakle, Tomić je utvrdio da je odaziv građana na cijepljenje jako dobar te da su građani koji su ga primili do sada prijavili oko 800 sumnji na nuspojave. Kako je međutim ovu informaciju prenio čitani mrežni portal Narod.hr, blizak Domovinskom pokretu, Hrvatskim suverenistima, Bloku za Hrvatsku i sličnim strankama te pojedincima? Naslov je njegova intervju glasio: „Ravnatelj HALMED-a Tomić: Oko 800 nuspojava na sva tri cjepiva (op. a.)”. Razlika između točne informacije (koja govori o broju nepotvrđenih sumnji na nuspojave) i ovakvog naslova na mrežnom portalu Narod.hr (koji sugerira potvrđenost svake pojedinačne sumnje) više je nego očita.

Naslov je doduše mogao glasiti i „Jako dobar odaziv građana” ili „Sve utvrđene

nuspojave su blaže naravi”, pri čemu ne bi bilo nikakve dvojbe u istinitost poruke koja se šalje. Možemo samo konstatirati da je mrežni portal koji sadrži i posebni odjeljak posvećen zaštiti doma te obitelji nastavio provoditi kampanju odvratanja građana od cijepjenja, odnosno najbolje zaštite od smrtonosnog virusa.

Premda su joj usta prepuna navodne brige za hrvatske nacionalne interese i dobrobit hrvatskog čovjeka, desna politička opozicija aktivno podržava medijske dionike koji svjesno dovode sve građane u životnu opasnost.

Navedeno bi se moglo svrstati samo u (danas očito popularno) opasno ili neopretno širenje lažnih vijesti. Međutim, kako je već navedeno, mrežni je portal Narod.hr veliki podržavatelj desnih opozicijskih političkih stranaka, poput Domovinskog pokreta.

Otud je nedavno zatražena kolektivna ostavka nacionalnog Stožera civilne zaštite. Samo naoko ističući aktualne nespretnosti oko cijepjenja, saborski je zastupnik Domovinskog pokreta Stjepo Bartulica napad na Stožer opravdao sljedećom tvrdnjom: „Već dugo upozoravamo da je Hrvatska zarobljena država i da njezine institucije nisu slobodne, nego služe političkim elitama da bi zaštitile svoje interese i ljude”.

Dakle, tu smo (opet)! S jedne strane oglašavanje i podrška mrežnog portala s kojeg se šalju opasne i štetne poruke, a s druge razbacivanje promašenim optužbama da je HDZ okupirao državu! (Okupacija je nasilno zauzimanje tuđeg teritorija, pa nam valja zaključiti da ovakva optužba, osim očitog politikanstva te neznanja, sadržava i uvođenje štetne radikalizacije u domaći politički život. Protiv svakog se okupatora, naravno, valja boriti svim sredstvima.)

Potezi očajnika

Predstojeći su lokalni i regionalni izbori posljednja prilika i lijeve i desne opozicije da ostvare iole ozbiljniji politički utjecaj. Ako na njima slabo prođu, preostaju duge tri godine podređenosti, nemoći, unutarnjega rasula i prigodničarskog zanovijetanja.

Navedena dva primjera pokazuju da su izgledi ovako crne budućnosti u redovima opozicije prepoznati, ali i da je odabran način nošenja s tim problemom koji se ni u kom slučaju ne može ocijeniti pozitivnim za naš politički život. MOST-ovu manipuliranju nekim poduzetnicima (i studentima) i nazovi-suverenističkom poigravanju s dobrobiti svih građana Hrvatske (pa tako i Hrvata) valja još dodati neutemeljeno bacanje blata na veličanstveni pothvat poslijeratne obnove (Možemo!) te šokantne primjere političke i zavičajne diskriminacije koji dolaze iz redova SDP-a. Od opozicije smo naravno očekivali više od poteza očajnika.

Riječ oporbe:

Tako su govorili SDP, MOST, Domovinski pokret & comp

Govor koji je nerazumljiv ili nejasan ne pojačava ugled govornika. Naprotiv. Kontradiktornost izjava u komuniciranju sa biračima ne može se pripisati samo pomanjkanju koncentracije nego i podcjenjivanju onih kojima su riječi upućene. Podsjećamo na neke takve izjave...

Uredništvo

Partijski kutak

OBJASNIO ZAŠTO SE KANDIDIRA...

„Krivi smo mi“, kao što je Balašević rekao, a ne oni kojima smo pustili da to rade. I zato se želim aktivirati!“ (Joško Klisović, 21. veljače 2021.)

ZASLUŽNI DOTEPENCI

„Možda će u ovom trenutku ljudi reći ‘konačno ćemo imati kandidata iz Hercegovine (ulica u Zagrebu, op. a.), a ne iz Hercegovine’“ (Joško Klisović, se (ne)šali, 21. veljače 2021.)

MULTIKULTURALNI ŠOVINISTI...

„U dosadašnjem radu Klisovića i njegovu zalaganju nema ni natruha šovinizma, nego samo multikulturalnost.“ (Peđa Grbin, 23. veljače 2021.)

SOCIJALDEMOKRATI I SEGREGACIJA

„U potpunosti razumijem reakciju vlasnika riječkog kafića. Svatko ima pravo reći što misli.“ (Peđa Grbin, 26. veljače 2021.)

Zagrebački kutak

MARAS I PARTNERI...

„Nastavljamo pregovore s drugim lijevo-liberalnim partnerima kako bismo sljedeće godine oslobodili Zagreb od korumpirane vlasti Bandića i HDZ-a.“ (Gordan Maras, siječanj 2021., petnaest dana prije raspuštanja zagrebačke organizacije SDP-a.)

NASLON-PARTIJA

„Činjenica je da su ti ljudi potpuno naslonjeni na Milana Bandića. Štoviše, to su ljudi naslonjeni na klijentelizam i oportunitizam...“ (Peđa Grbin, 28. siječanj 2021., o razlozima raspuštanja zagrebačke organizacije SDP-a.)

GUJE U NJEDRIMA

„Nakon današnjih anonimnih napisa u medijima kako vodstvo SDP-a ne želi da budem kandidat za Zagreb rekao sam predsjedniku SDP-a da odustajem od te ambicije.“ (Gordan Maras 28. siječnja 2021.)

MOJ STRANAČKI PRIJATELJ

„Jebeš takvog prijatelja!“ (Gordan Maras, 28. siječnja 2021. nakon što mu Mihael Zmajlović cijeli dan nije odgovarao na pozive.)

Vukovarski kutak

SABO HOĆE SABU!

„Ljudi su me podržali i kako da ne prihvatim kandidaturu? Gradska organizacija provela je anketu među našim članovima u Vukovaru da vide podržavaju li me. Od 408 članova, 371 ili 91 posto je svojim potpisom dalo mi podršku.“ (Željko Sabo, nominirani kandidat SDP-a za gradonačelnika Vukovara, 27. siječnja 2021.)

JA NEĆU SABU!

„Predsjedništvo SDP-a Hrvatske ima svoj stav i na osnovu njega ćemo dalje i djelovati. Nemam osobno ništa protiv Željka Sabe, ali sam razočarana njegovim postupcima koji idu na štetu SDP-a.“ (Biljana Gaće, članica predsjedništva SDP-a iz Vukovara, 27. siječnja 2021.)

VI HOĆETE GAĆE!

„Predsjedništvo SDP-a raspustilo je vukovarsku organizaciju stranke nakon što su za svog kandidata za vukovarskog gradonačelnika imenovali Željka Sabu. Novoizabrana povjerenica za gradsku organizaciju u Vukovaru je Biljana Gaće.“ (Iz vijesti o raspuštanju gradske organizacije SDP-a u Vukovaru i imenovanju povjerenice za grad Vukovar, 29. siječnja 2021.)

Tužiteljski kutak

KADIJA I SUĐENJE

„Kuće u obnovi nisu građene po pravilima niti su bile dovoljno armirane i zbog toga su toliko oštećene u nedavnim potresima. Prema informacijama s terena, nije riječ samo o izoliranim slučajevima, već o velikom broju objekata.“ (Tomislav Tomašević, kandidat Možemo! za gradonačelnika Zagreba, 6. siječnja 2021.)

DOKAZNI POSTUPAK (1)

„Tu (poslijeratna obnova, op. ur.) se radi o sustavnom kriminalu za vrijeme obnove nakon rata.“ (Tomislav Tomašević, kandidat Možemo! za gradonačelnika Zagreba, 6. siječnja 2021.)

DOKAZNI POSTUPAK (2)

„Vidio sam kako izgledaju kuće obnovljene nakon Domovinskog rata, očigledno se radi o velikom kriminalu gdje se porezni obveznici i naš novac koriste da bi se pojedinci obogatili na kriminalan način i ostavili takve građevine ljudima da živimo u njima.“ (Stjepo Bartulica, zastupnik Domovinskog pokreta, 7. siječnja 2021.)

DOKAZNI POSTUPAK (3)

„Kriminalna poslijeratna obnova je također ratno profiterstvo, tražimo da se odgovornima za obnovu na Banovini sudi, a na terenu prestane s uništavanjem dokaza!“ (Zorica Gregurić, članica predsjedništva Domovinskog pokreta, 12. siječnja 2021.)

OSUĐENI, BRANITE SE!

„Ne možemo se konstantno izvlačiti na pojedinačnu odgovornost nekog direktnog krivca i tvrditi da čitav politički ešalon koji je upravljao određenim procesom nije ni za što odgovoran.“ (Sandra Benčić, saborska zastupnica Možemo! o poslijeratnoj obnovi, 12. siječnja 2021.)

Foto: Jurica Galoic / PIXSELL

Gradansko – seljački kutak

POMOĆNI KUJAR

„Meni je žao sudaca zbog njihova ugleda koji je narušen. Ako mislite na situaciju u konobi u Kaštelima, to je organizirao Karaman sa svojim rođakom Mornarom, koji igraju nogomet, ja sam zapravo bio pomagač u kuhanju. I to što se dogodilo, dogodilo se.“ (Željko Kerum, predsjednik Hrvatske građanske stranke i kandidat za gradonačelnika Splita, 9. veljače 2021.)

GOST IZNENAĐENJA

„Od tih sudaca ja nemam ničiji broj, niti sam s kim u kontaktu, niti pričam s njima. Niti sam ja ikoga zvao. To što su oni došli, došli su. Ljudima je napravljena šteta za njihov ugled.“ (Željko Kerum, predsjednik Hrvatske građanske stranke i kandidat za gradonačelnika Splita, 9. veljače 2021.)

NAKON POLA STOLJEĆA: OTVORENE OČI

„Ja sam svoj cijeli život HSS-ovac. To je stranka starija od stotinu godina, s ogromnim političkim kapitalom i neizmjenom povijesnom važnošću.“ (Siniša Vuco, predsjednik splitske podružnice HSS-a i kandidat za gradonačelnika Splita, 10. veljače 2021.)

NAS DVA (POŠTENI) VESELJAKA

„Osim toga, Krešo Beljak je veseljak kao i ja. Obojica smo impulzivni i energični, a to mi se sviđa, a mislim i da smo pošteni.“ (Siniša Vuco, predsjednik splitske podružnice HSS-a i kandidat za gradonačelnika Splita, 10. veljače 2021.)

Predsjednički kutak

PREDSJEDNIK U ILEGALI

„Ja bih kupio cjepivo i od čečenske mafije, ako je dostupno.“ (Zoran Milanović, 18. veljače 2021.)

ZLATNA MEDALJA IZ MATEMATIKE

„Ja sam na Facebooku jedanput mjesečno. U godinu dana jedno deset puta sam bio na Facebooku. To su tekstovi od nekoliko tisuća znakova.“ (Zoran Milanović, 18. veljače 2021.)

MUDROST I GODINE

„Jesam li se ja promijenio za jotu u ovih 15 godina? Nisam. Samo sam stariji.“ (Zoran Milanović, 18. veljače 2021.)

NAGRADA ZA MIR I NENASILJE

„Udruge me prozivaju. Nek' idu više k vragu sa zaštitom holivudskih razmaženih diva. Umjesto da one udare nogom među noge tog Weinsteina, konkretno.“ (Zoran Milanović, 18. veljače 2021.)

PREDSJEDNIČKA POSLANICA

„Dao sam sebi jednu temu za razmišljanje. Vjerojatno je da neću izaći na izbore. Nećete me vidjeti na biralištu jer će biti jasno za koga ću glasati. Ta priča kakvu poruku šaljete građanima? Nikakvu.“ (Zoran Milanović, 18. veljače 2021.)

Domovinski kutak

PRINCIPIJELNO DESNO

„Bilo mi je zabranjeno iznijeti činjenice u svezi predsjednika SDP-a Peđe Grbina i njegove uloge u aferi Uljanik s obrazloženjem da treba graditi dobre odnose s SDP-om...“ (Karolina Vidović Krišto, 7. siječnja 2021.)

KARAKTERNA ČVRSTOĆA

„Jedan od mojih glavnih zadataka je što više ljudi čvrstog karaktera kao što je Milan Vrkljan animirati u hrvatsku politiku.“ (Karolina Vidović Krišto, 7. siječnja 2021.)

UROTA TROJICE

„Ta kaljuža je sistemskoga tipa - ona proizlazi iz izbornog sustava. Pupovčeva stranka ima apsolutnu moć u ovoj državi, a 50 posto sabora uopće nije predstavljeno.“ (Zlatko Hasanbegović, zastupnik Bloka za Hrvatsku, 27. siječnja 2021.)

TRGOVAČKI LANCI ISPUNILI SVOJU MISIJU...

„Domovinski pokret riješiti ambicioznih trgovaca kojima je cilj osobno dobro.“ (Miroslav Škoro, 01. ožujka 2021.)

ZLATNA MEDALJA IZ MATEMATIKE

„Mi smo stranka u nastajanju, stari smo deset mjeseci.“ (Miroslav Škoro, 29. veljače 2021.)

MOST-ov kutak

POKRIVANJE BIRAČKOG TIJELA (1): PROTIV

„To troje ljudi se kasnije kazneno procesuiraju jer se zna, po zakonima i Republike Hrvatske i Europske unije, da se za svako obilježje kojim se veličaju totalitarni režimi treba procesuirati. Došli su tamo scenski, napraviti kaos.“ (Zvonimir Troskot, kandidat MOST-a za gradonačelnika Zagreba o HOS-ovcima prilikom obljetnice oslobođenja Maslenice, 23. siječnja 2021.)

POKRIVANJE BIRAČKOG TIJELA (2): ZA

„Koliko Vam je poznato moj stav o mojim suborcima iz HOS-a koji su Hrvatsku branili na najtežim ratištima od četnika i velikosrpskog agresora u Hrvatskoj i BiH je sasvim suprotan. Očekujem da se (Troskot, op. ur.) ispriča junacima Domovinskog rata, pripadnicima HOS-a i njihovog povezivanja sa totalitarnim režimima i Drugim svjetskim ratom.“ (Miro Bulj, zastupnik MOST-a, o izjavi stranačkog kolega Troskota, 23. siječnja 2021.)

POKRIVANJE BIRAČKOG TIJELA (3): U ĐUTURE!

„Pogriješio sam, oprostite!“ (Zvonimir Troskot, kandidat MOST-a za gradonačelnika Zagreba nakon izjave Mire Bulja, 23. siječnja 2021.)

Tako je govorio Franjo Tuđman:

Prvo javno predstavljavanje HDZ-a

Prepuna dvorana nekadašnjeg Društva književnika Hrvatske u Zagrebu svjedočila je 28. veljače 1989. prvom javnom predstavljanju Hrvatske demokratske zajednice. Tada HDZ još nije bio organizirana stranka s tisućama članova posvuda u Hrvatskoj, nego je djelovao kao krug od svega nekoliko desetaka ljudi.

Manifestacija koja se toga dana odvila u Zagrebu održana je kao javna tribina, ponajviše jer je komunistički režim u osnivačima i njihovim nastojanjima gledao neprijatelje poretka. Kako se u drugim dijelovima Jugoslavije i Hrvatske održavao niz različitih javnih nastupa na kojima su opozicionari različitih usmjerenja iznosili svoje poglede, tako su i osnivači HDZ-a razumljivo zaključili da se režim neće usuditi nasilno prekinuti tribinu.

Uz nekoliko slovenskih opozicionara nastupilo je deset govornika iz Hrvatske. Premda će se neki od njih ubrzo odvojiti i od Franje Tuđmana i od njegove inicijative, većina će u nastajućem HDZ-u zauzeti istaknuto mjesto. Tako će Vladimir Šeks, Dalibor Brozović i Neven Jurica

u idućim mjesecima podržati Tuđmana. Da su budući protivnici HDZ-a nastupili na tribini na kojoj je javnosti predstavljen njegov Prednacrt programske osnove, ne treba iznenaditi. HDZ je tada djelovao na razini malobrojnog Inicijativnog kruga, a programska profiliranost još ni izdaleka nije bila dovršena.

Glavnina je istupa stoga bila usmjerena na oštru i beskompromisnu kritiku komunističkog režima. Govornici su otvoreno zatražili uvođenje slobodnog i neovisnog tiska te osudili političke progone, unitaristički napad na zasebnost hrvatskog jezika i zanemarivanje hrvatskog iseljništva. Jedini je izlaz iz postojećeg ustavne, političke i društvene krize valjalo tražiti u silasku režima s vlasti jer istinska

demokracija nije bila zamisliva uz zadržavanje komunističkog monopola. Do kraja veljače 1989. tako snažnog javnog negiranja sveukupne komunističke prakse u Hrvatskoj nije bilo.

Tuđman je jedini govorio o nuždi za osnivanjem nove političke inicijative na osnovama prava hrvatskog naroda na demokraciju, nacionalnu slobodu i obranu od opasnosti iz Beograda. Nakon što je sam napisao temeljne dokumente nastajuće stranke, na tribini o je njoj govorio dva puta, a na kraju je pozvao okupljene da podrže plan održavanja osnivačke skupštine. Takvo je djelovanje naravno odražavalo budućeg čelnika HDZ-a. Našim čitateljima donosimo najvažnije naglaske njegova istupa.

Prva lasta izlaska Hrvatske iz šutnje, Zagreb, veljača 1989.

„Poticaj za osnivanje Hrvatske demokratske zajednice dočekan je i zabilježen s mnogo razumljive radoznalosti, ali i kojekakvih predrasuda, pa i zloradih nedobronamjernosti. Budući da dosad nije pluralističke laste očito nisu dovoljno uvjerljivo navijestile proljeće baš ovoga podneblja, to se istom pojava HDZ-a doživljava kao nedvojbeni znak izlaska Hrvatske iz dugotrajne, nametnute joj šutnje. A to jamačno neki ne žele, a poneki bi nam skrenuli ili zamutili vode još prije no što poteku s izvora.“

Za izlazak iz okova nerazboritih politika, Zagreb, veljača 1989.

„Jedna od bitnijih zadaća HDZ-a bila bi u tome da na razborit način potiče razmatranje i razjašnjavanje svih onih pitanja što teretom prošlosti pritišću svijest i savjest naših ljudi. Jer u bezizglednom sukobu s društvenim nedaćama, i ne manje s nametnutim im istinama, ljudi gube povjerenje u svrhovitost ozbiljnih napora, nalazeći izlaz u olakom preživljavanju ili bijegu iz domovine.“

Ne trebalo bi, nego inicijativa u pravom trenutku, Zagreb, veljača 1989.

„Zbog svega toga nije nimalo slučajno što nasuprot različitim lobijima ovdje i po svijetu što uvijek znaju i čine ono što treba da bi provodili i nametali svoju volju, u Hrvatskoj su brojniji nego drugdje 'trebalo-bisti'. Naime, takvi koji i onda kad dokuče da bi se nešto moralo i valjalo poduzeti, to bi ipak trebalo da učini netko drugi.“

HDZ je stranka novog nacionalno-demokratskog pokreta hrvatskog naroda, Zagreb, veljača 1989.

„Kad ističemo zahtjev da HDZ želi graditi svoju djelatnost na tradicijama svih pozitivnih sastavnica i odrednica hrvatske povijesti, onda to ne znači da se zauzimanje za jednostavno preuzimanje njihovih idejnih ili programskih osnova. Svaka od njih odgovarala je na izazove svoga doba, a i zatajivala u promijenjenim povijesnim prilikama. A naše vrijeme traži nova rješenja. U tome se ne očituju nikakve naše posebnosti već – možemo reći – zakonitosti povijesnoga kretanja.“

HDZ je protiv velikosrpskog imperijalizma i jugoslavenskog unitarizma, Zagreb, veljača 1989.

„S obzirom na dalje vrtoglavo zaoštavanje krize, držim da bi HDZ morao izraziti najveću zabrinutost zbog takve nerazumne politike koja je dovela do krajnjeg zaoštavanja međunacionalnih suprotnosti u cijeloj SFRJ, a naročito na Kosovu. Isto tako valja nam reći odlučno – Ne! – otvorenim prijetnjama onih što bi metode kineske revolucije prenijeli i na Bosnu i Hercegovinu pa na Hrvatsku, a zatim i na Sloveniju, da bi svoj neostaljinizam i neounitarizam nametnuli cijeloj državnoj zajednici.“